

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket ändras. Enligt propositionen ska det till lagen fogas bestämmelser som gör det möjligt att pröva resultatbaserade stöd och miljörelaterade anbudsförfaranden. Åtgärder för vilka stöd föreslås bli beviljade är lämnande av en större andel lövträd än i snitt vid vårdarbete som gäller plantbestånd och ungskog, lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar. Enligt förslaget ska stödet för lämnande av skyddszoner vara regionalt.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Naturvårdslagens understödssystem	5
2.2 Incitamentssystemet för skogsbruket	5
2.3 EU:s förordning om restaurering av natur	7
2.4 Ökning av andelen lövträd i trädbeståndet	7
2.5 Skyddszoner.....	8
2.6 Restaurering av myrar och naturvård av lundar	8
3 Målsättning.....	9
4 Förslagen och deras konsekvenser	10
4.1 De viktigaste förslagen	10
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	10
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	10
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	11
4.2.3 Miljökonsekvenser.....	13
4.2.4 Konsekvenser för skogsägare	18
4.2.5 Andra samhällseliga konsekvenser	20
5 Alternativa handlingsvägar.....	21
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	21
5.1.1 Ökning av andelen lövträd	21
5.1.2 Ansökan i två steg.....	22
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	23
6 Remissvar	23
7 Specialmotivering.....	27
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	35
9 Ikraftträdande	36
10 Verkställighet och uppföljning	36
11 Förhållande till andra propositioner	37
11.1 Samband med andra propositioner	37
11.2 Förhållande till budgetpropositionen.....	37
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	37
12.1 Inledning.....	37
12.2 Författningsnivå.....	37
12.3 Grundläggande rättigheter	39
12.4 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter	39
12.5 Förhållande till EU:s statsstödsreglering	40
LAGFÖRSLAG.....	41
Lag om ändring av lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket.....	41
BILAGOR	49
PARALLELLTEXT	49
Lag om ändring av lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket.....	49

FÖRORDNINGSUTKAST	62
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket	62
BILAGA	65
BILAGOR TILL UTKASTET TILL FÖRORDNING	65

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Användning av resultatbaserade finansieringsmodeller har tagits upp i många policyrekommendationer och i många rapporter från forskningsprojekt. Bakom ligger komplexa miljöutmaningar som inte kan lösas tillräckligt effektivt med de nuvarande finansieringsmodellerna. Det ökande hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna framhäver vikten av att förbättra den offentliga finansieringens genomslag och göra den kostnadseffektivare. Tillsammans skapar dessa ett behov av att förbättra den offentliga finansieringens genomslag och finna nya finansieringsmöjligheter.

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering identifieras behovet av att utveckla nya finansieringsmodeller. Enligt regeringsprogrammet utreder regeringen bland annat marknadsbaserade och kostnadseffektiva lösningar och utnyttjande av miljövänliga anbudsförfaranden.

Ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar skogsskötsel och användning av skog främjas i enlighet med lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket (71/2023), nedan *incitamentsystemslagen*, genom finansiering av åtgärder som nämns i lagen. Skydd och vård av den biologiska mångfalden kan stödjas med stöd av naturvårdslagen (9/2023).

Arbetsgruppen för resultatbaserade understöd inom skogsbruket har föreslagit en försöksverksamhet med förhöjt stöd inom vården av plantbestånd och ungskog utgående från andelen lövträd, med skyddszoner längs värdefulla strömvatten, med aktiv restaurering av myrar samt naturvård av lundar.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet utifrån förslaget av arbetsgruppen för resultatbaserade understöd inom skogsbruk. Ett remissförfarande ordnades om arbetsgruppens förslag 11.2–4.4.2025. Arbetsgruppens promemoria och utlåtandena om den finns i den offentliga tjänsten på <https://mmm.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskoden MMM055:00/2024.

Jord- och skogsbruksministeriet beställde en utredning av inkomstbortfallet på grund av en ökad andel lövträd från Naturresursinstitutet¹. Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet ordnat två workshoppar, där forskare och företrädare för förvaltningen har begärts ge respons på förslagen till restaurering av myrar och naturvård av lundskogar.

Utkastet till proposition var på remiss 6.6–18.7.2025. Begäran om utlåtande sändes till 67 remissinstanser som företräder skogsägare, aktörer inom skogsbruket, forskningsinstitut, centrala vetenskapliga paneler, myndigheter inom skogs- och miljöförvaltningen samt

¹ Männistö, L., Daesung, L., ja Hynynen, J. Tulonmenetys keskimääräistä suuremmasta lehtipuuosuudesta. Luonnonvarakeskus. 2025.

naturskyddsorganisationer. Dessutom var begäran om utlåtande tillgänglig på lausuntopalvelu.fi och jord- och skogsbruksministeriets webbplats.

Beredningsunderlaget till regeringspropositionen finns i den offentliga tjänsten på adressen <https://mmm.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskoden MMM067:00/2024.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Naturvårdslagens understödssystem

Enligt 4 kap. i naturvårdslagen kan skydd och vård av den biologiska mångfalden stödjas med statsunderstöd och stöd i form av varor eller tjänster. Understöd och stöd kan beviljas fysiska personer, företag, offentliga samfund och andra sammanslutningar, med undantag för statens bokföringsenheter. Närings-, trafik- och miljöcentralerna, nedan *NTM-centralerna*, beviljar understöd och stöd. Till NTM-centralens uppgifter hör att planera stödinsatser, förbereda upphandlingen av stödet, fatta upphandlingsbeslut och ingå upphandlingskontrakt, ordna upphandlingen och överlåtelsen av stödet på basis av stödbeslutet samt att sköta andra organiseringsuppgifter som krävs för stödinsatserna. Stödet kan täcka kostnaderna helt eller delvis.

Med stöd av naturvårdslagen har statsrådet utfärdat förordningen om stöd för restaurering, istandsättning och vård av trädbevuxna livsmiljöer åren 2022–2027 (800/2022). Beviljandet av stöd grundar sig på NTM-centralens helhetsbedömning, i vilken beaktas objektets naturvärden, den nytta som åtgärderna medför för objektets ekologiska status samt en uppskattning av kostnaderna för åtgärderna. En förutsättning för beviljande av stöd är att markägaren förbinder sig att bevara objektet i tio år. Till den del som stödet hänförs till ett företags eller samfunds ekonomiska verksamhet beviljas stödet som stöd av mindre betydelse. Dessa stöd finansieras ur statsbudgetens moment 35.10.21 (Vissa utgifter för naturvård). År 2025 uppskattas det beviljade stödet uppgå till cirka en miljon euro.

Stöden för trädbevuxna livsmiljöer har främst hänfört sig till privata naturskyddsområden, avgränsade områden för naturtyper som naturvårdslagen tryggar och områden som är förekomstplatser för arter som kräver särskilt skydd. När det gäller dessa objekt är stöden inte särskilt överlappande med incitamentssystemslagen, men en sådan situation kan uppstå, om skogsvårdsarbete även utförs på objektens randområden. Stöden kan bli mer överlappande när det gäller restaurering av myrar utanför naturskyddsområden. På uppdrag av NTM-centralerna har objekt med areal på cirka 150 hektar restaurerats. Objektet har i synnerhet varit rikkärr och andra näringsrika myrar.

Enligt informationstjänsten för företagsstöd hade 22 företag beviljats stöd på sammanlagt 268 500 euro fram till den 23 maj 2025. Stödmottagarna består av aktiebolag, stiftelser, kommuner, församlingar och privatpersoner. De beviljade stödbeloppen varierar mellan drygt 1 000 och 50 000 euro.

2.2 Incitamentssystemet för skogsbruket

Incitamentssystemslagen innehåller bestämmelser om stöd för skogsbruket. De åtgärder som stöds enligt incitamentssystemslagen är vård av plantbestånd och ungskog samt drivning av klenträäd, vitaliseringsgödsling, utarbetande av en plan för vård av torvmarksskog, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundförbättring av

enskilda vägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. Dessutom kan tio år långa miljöstödsavtal ingås. Stöd ansöks hos Finlands skogscentral, nedan *skogscentralen*.

Syftet med incitamentssystemslagen är att sporra enskilda markägare till en hållbar skötsel och användning av skogarna på ett sätt som gör det möjligt att utöver privatekonomiska mål uppfylla även samhällets skogspolitiska mål och samhällets mål för användningen av skogarna. Genom incitamentssystemet sporras markägarna till att utföra åtgärder som är ändamålsenliga med tanke på ekonomin och bevarandet av den biologiska mångfalden och som främjar en gynnsam utveckling av skogsresurserna, tryggar och ökar skogarnas biologiska mångfald, främjar vattenskyddet inom skogsbruket samt begränsar klimatförändringen och främjar skogarnas anpassning till klimatförändringar. Genom incitamentssystemet upprätthålls dessutom skogsbrukets vägnät.

Bestämmelser om stödvillkoren, stödbelopp och grunderna för bestämmande av stöd i fråga om stöden enligt incitamentssystemslagen finns i statsrådets förordning om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket (1021/2023).

Incitamentssystemet baserar sig på Europeiska unionens regler för statligt stöd. Den rättsliga grunden för stöd för vård av plantbestånd och ungskog är kommissionens förordning (EU) 2023/2831 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse. De övriga stöden inom incitamentssystemet har Europeiska kommissionen godkänt den 8 augusti 2023 som stöd enligt riktlinjerna för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden (2022/C 485/01) (Statligt stöd SA.106581 (2023/N) – Finland). Incitamentssystemet är temporärt och gäller till och med den 31 december 2029. Incitamentssystemslagen ersatte den tidigare temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015), nedan *finansieringslagen*. Utgifter som föranleds av beslut enligt finansieringslagen kan betalas till utgången av 2026.

Incitamentssystemets stöd är beroende av prövning och beviljas inom ramen för den bevilningsfullmakt och de anslag som kan användas årligen. Arbeten som utförs med stöd av incitamentssystemslagen och finansieringslagen finansieras med anslag under två olika moment i statsbudgeten, dvs. moment 30.40.44 (Stöd för tryggnad av en hållbar virkesproduktion) och moment 30.40.45 (Främjande av vården av skogsnatur).

Stöd enligt incitamentssystemslagen kan inte beviljas om en annan förmån beviljats ur offentliga medel till det arbete eller den åtgärd som ska finansieras. En förutsättning för finansiering av vissa åtgärder är dessutom att objektet inte med stöd av naturvårdslagen har beviljats finansiering under de fem senaste åren. Dessa bestämmelser förhindrar att överlappande stöd beviljas utöver naturvårdslagens understödssystem.

Finansiering för vård av skogsnaturen kan beviljas på markägarens ansökan eller projekt som planeras av skogscentralen via projektansökan. Åren 2008–2024 genomfördes naturvårdsprojekt på sammanlagt 5 625 hektar, och finansiering på 21,1 miljoner euro har använts för att genomföra dem. Projekten har omfattat flera vårdåtgärder i olika livsmiljöer. Bland enskilda vårdobjekt har restaurering av myrar och små vattendrag varit vanligast. Naturvårdsprojekten har också omfattat vård och restaurering av lundar och naturvårdsbränning. År 2024 ordnades två projektansökningar relaterade till naturvårdsprojekt

enligt incitamentssystemslagen. Genom den öppna projektansökan söktes ansvariga för 11 naturvårdsprojekt. År 2024 bestod största delen av naturvårdsarbetet av vård av lundar.²

2.3 EU:s förordning om restaurering av natur

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869, nedan *restaureringsförordningen*, trädde i kraft sommaren 2024. Restaureringsförordningen ålägger medlemsstaterna att vidta åtgärder för att säkerställa att de livsmiljötyper som omfattas av förordningen uppvisar en kontinuerlig förbättring samt åtgärder som syftar till att säkerställa att livsmiljötyperna uppnår ett gott tillstånd som inte försämras avsevärt. Det är också viktigt att medlemsstaterna anstränger sig för att förhindra avsevärd försämring av områden som täcks av sådana livsmiljötyper som antingen redan är i gott skick eller som inte är i gott skick men ännu inte omfattas av restaureringsåtgärder. De till arealen mest betydande livsmiljötyperna i ekonomiskogar är lundar, åsskogar, skogbevuxna myrar och boreala naturskogar.

Restaureringsförordningen ställer också mål som syftar till att förbättra den biologiska mångfalden i skogsekosystem. Enligt förordningen ska medlemsstaterna bedöma tillståndet hos skogsekosystemen med hjälp av indikatorer som beskriver den biologiska mångfalden i skogsekosystem. Restaureringsförordningen innehåller en gemensam indikator för medlemsstaterna (skogsfåglar) och dessutom sju fritt valbara indikatorer (stående död ved, liggande död ved, andel skogsmark med olikåldrig struktur, skoglig konnektivitet, lager av organiskt kol i mineraljordar, andel skogsmark som domineras av inhemska trädarter och trädartsblandning), av vilka respektive medlemsland väljer sex som är lämpligast med tanke på dess förhållanden och bedömningen av hur skogsnaturens tillstånd har förbättrats.

Beredningen av den nationella restaureringsplanen relaterad till restaureringsförordningen pågår. I den kvantifieras de arealer som ska restaureras och inkluderas vägledande kartor över potentiella områden som ska restaureras. I planerna beskrivs också de åtgärder genom vilka målen uppnås. Restaureringsplanen lämnas till EU-kommissionen i augusti 2026.

Genomförandet av restaureringsförordningen förutsätter en ökning av restaurering av restaurering av skogar och myrar till en betydligt högre nivå. Därför behövs det nya metoder för att utföra arbetet.

Arbetsgruppen för resultatbaserade understöd inom skogsbruket har föreslagit en försöksverksamhet med förhöjt stöd inom vården av plantbestånd och ungskog utgående från andelen lövträd, med skyddszoner längs värdefulla strömvatten, med aktiv restaurering av myrar samt naturvård av lundar. Stöden, som beviljas som försök, genomför målen för spetsprojekten för förnyelse och biologisk mångfald enligt den nationella skogsstrategin (KMS2035), som gäller till 2035, och stöder utveckling av verktyg som behövs för att genomföra restaureringsförordningen.

² Anttila, S., Koskela, T., Aapala, K. & Muttilainen, H. (toim.). 2025. METSO-tilannekatsaus 2024. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma 2008–2025. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus xx/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki. xx s. (Har ännu inte publicerats)

2.4 Ökning av andelen lövträd i trädbeståndet

Stöd för vård av plantbestånd och ungskog enligt incitamentssystemslagen kan beviljas, om objektet uppfyller kravet på minimiareal och de krav som gäller för avlägsnande av trädbestånd samt de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medellängd och bestånd som blir kvar att växa och att objektet inte behöver omedelbar vård efter behandlingen. Vid vårdarbetet ska avlägsnande av lövträd undvikas i sådana situationer där lövträdsbeståndet inte försvårar odlingen av det trädskikt som ska odlas och lövträdsbeståndet lämpar sig att odlas tillsammans med det huvudsakliga trädslaget. Kraven omfattar dock inte det lövträdsbestånd som lämnas kvar. Om plantorna i det trädskikt som ska vårdas är högst tre meter, får det efter vården inte finnas kvar förväxande lövträdsbestånd som hämmar tillväxten för eller orsakar toppskador på det bestånd som finns kvar.

Frivilliga skogscertifieringssystem uppmuntrar också till att bevara lövträdsbestånd. Standarderna förutsätter att viltbuskage där lövträd prefereras lämnas kvar vid vård av plantbestånd och röjning.

2.5 Skyddszoner

För skyddszoner vid vattendrag beviljas inte längre statsunderstöd. Det finns inte heller några lagstadgade skyldigheter avseende skyddszoner, kraven enligt 10 § i skogslagen (1093/1996), 11 § i vattenlagen (587/2011) samt 34 och 78 § i naturvårdslagen leder indirekt till att skyddszoner lämnas kvar i dessa objekt.

Markägare som deltar i frivillig skogscertifiering har genom certifieringen åtagit sig att lämna kvar skyddszoner. PEFC-certifiering förutsätter att buffertremsorna ska vara minst 10 meter i genomsnitt, men alltid minst 5 meter. FSC-certifiering förutsätter att det vid vattendrag lämnas en skyddszon som följer terrängformationer och jordarter. Skyddszonen ska vara 10–30 meter bred. Dessutom kan vissa företag betala mer för virke, om markägaren lämnar en bredare skyddszon än vad certifieringen kräver.

2.6 Restaurering av myrar och naturvård av lundar

Med stöd av 64 § i naturvårdslagen kan NTM-centralen besluta att skydda bland annat ädellövskogar, hasselsnår och klibbalsskogar. I skyddsbeslutet ska gränserna för förekomsten av den skyddade naturtypen fastställas. Förekomsten av en skyddad naturtyp får inte förstöras eller försämrats. Med ädellövskogar på naturlig väg uppkomna områden där det växer pellarartade ädellövträd till ett sammanlagt antal av minst 20 per hektar i en eller flera närstående grupper. Med hasselsnår avses på naturlig väg uppkomna områden där det växer minst två meter höga eller breda hasselbuskar till ett antal av minst 20 per hektar i en eller flera närstående grupper. Med klibbalsskogar avses sådana områden med kärrskog, madkärr eller lund som uppkommit på naturlig väg där klibbal är den mest förekommande arten med avseende på antalet stammar i det dominerande trädbeståndet.

I 10 § i skogslagen definieras särskilt viktiga livsmiljöer med tanke på bevarandet av mångfalden. Till dem hör bördiga mindre lundområden och bland torvmarksmiljöer lund- och örtekärr, skogsfräken- och hjortrongrankärr, rikkärr, trädfattiga myrar på impediment eller tvinmark och madkärr. Objekten ska ha en liten areal och ha liten skogsekonomisk betydelse, vara i naturtillstånd eller nära naturtillstånd och de ska tydligt avvika från den omkringliggande skogsnaturen. I 10 a § i skogslagen definieras allmänna principer för och förbjudna åtgärder vid behandling av livsmiljöer. Enligt dem får särskilt viktiga livsmiljöer skötas och användas genom försiktiga åtgärder där livsmiljöernas särdrag bevaras eller stärks. När åtgärderna vidtas ska den

för livsmiljön utmärkande särskilda vattenhushållningen, strukturen på trädbeståndet, gamla överståndare, döda och murkna träd bevaras och vegetationen, variationen i terrängen och jordmånen beaktas. Åtgärder för skötsel och användning där särdragen stärks är planmässiga naturvårdsåtgärder och åtgärder för återställande av naturtillstånd. Åtgärder för skötsel och användning som bevarar särdragen är försiktig avverkning genom plockhuggning, upptagning av enskilda luckor med hacka och plantering av plantor eller sådd av frön till träd som hör till Finlands naturliga flora. Det är tillåtet att med iakttagande av särskild försiktighet transportera virke och ta sig över bäckfåror i särskilt viktiga livsmiljöer, men detta får inte äventyra biotopens särdrag. Åtgärder som inte är tillåtna i särskilt viktiga livsmiljöer är förnyelseavverkning, byggande av skogsväg, markberedning som skadar den för växtplatsen utmärkande vegetationen, dikning, rensning av bäckar och rännilar och användning av kemiska bekämpningsmedel. I 10 b § i skogslagen preciseras specifik behandling för vissa livsmiljöer. Enligt bestämmelsen får försiktig avverkning genom plockhuggning utföras, om trädbeståndet bevaras i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta så, att det inte sker en förändring av livsmiljöns vattenhushållning, som ska befinna sig i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta. Strukturen på livsmiljöns trädbestånd i bördiga mindre lundområden ska bevaras genom att endast försiktig avverkning genom plockhuggning utförs i samband med åtgärder för skötsel och användning. Enligt 14 § i skogslagen ska anmälan om användning av skog som gäller avverkning och behandling av objekt enligt 10 § i skogslagen göras.

Enligt 20 § i incitamentssystemslagen kan objekt som avses i 10 § i skogslagen beviljas miljöstöd. En förutsättning för att stöd ska beviljas är att en enskild markägare med skogscentralen ingår ett avtal där markägaren förbinder sig att inom ett visst område bevara skogarnas biologiska mångfald samt att inte vidta några skogsbruksåtgärder inom området utan skogscentralens samtycke. Avtalet kan innehålla ett villkor enligt vilket markägaren åtar sig att följa en vård- och användningsplan som främjar bevarandet av särdragen i den livsmiljö som ligger inom det område som avtalet gäller. Avtalet om miljöstöd är i kraft i tio år.

Stöd för vård av skogsnaturen enligt 22 § i incitamentssystemslagen kan beviljas för vård- och istandsättningsarbeten av livsmiljöer som är viktiga för mångfalden och för återställande av skogs- och myr miljöer. Stöd för vård av skogsnaturen kan betalas som full ersättning av de godtagbara, skäligena kostnaderna för ett projekt. I de godtagbara totalkostnaderna kan projektets planerings-, arbets- och materialkostnader samt sådana tillstånds- och förrättningsavgifter som hör samman med projektet inkluderas. Enligt studier beror det ringa arbetet för naturvård på att ersättningen för alla kostnader inte är ett tillräckligt incitament för markägare, eftersom deras ekonomiska ställning till följd av vidtagande av åtgärder inte förändras på något sätt, även om samhället gynnas av åtgärderna³. Markägarna anser att det befintliga stödet inte är ett tillräckligt incitament, eftersom stödbeloppen beaktar virkesförsäljningsintäkterna från objektet i samband med åtgärderna. Det befintliga incitamentssystemet beaktar inte heller inkomstbortfallet för framtida virkesproduktion i synnerhet på grund av restaurering, vilket beror på att trädbeståndets tillväxt permanent blir mindre och på att den normala ekonomiska användningen av området förhindras. Stödet täcker inte heller mervärdesskatt som markägaren ska betala.

³ Lehtonen, H., Assmuth, A., Koikkalainen, K., Miettinen, A., Mutanen, A., Mäkipää, R., Nieminen, M., Rämö, J., Wall, A., Wejberg, H. & Viitala, E.-J. 2022. Tehokkaat ohjaukset maa- ja metsätalouden ilmastovaikutusten edistämiseksi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 76/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 84 s. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-506-4>

3 Målsättning

Målet är att pröva nya sätt att främja hållbart skogsbruk med offentliga medel. I försöket testas beviljande av stöd utifrån resultat och utreds nyttan med miljövänliga konkurrensutsättningar. Konsekvenserna av försöket blir föremål för en studie. Utifrån den kan slutsatser dras när det gäller utvecklingen av 2030-talets incitamentsystem.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att det till incitamentssystemslagen fogas bestämmelser om resultatbaserade stöd och försök med miljövänliga anbudsförfaranden. Försöket omfattar bidrag för bevarande av en större andel lövträd av det totala trädbeståndet vid vård av plantbestånd och ungskog, lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar. Finansieringen för dessa försök beviljas som stöd av mindre betydelse. Stöd för restaurering av myrar och naturvård av lundar kan sökas från och med den 1 juli och de övriga föreslagna stöden från och med början av 2027. Enligt den gällande lagen ska finansiering sökas senast den 1 oktober 2029. Bestämmelsen gäller också de föreslagna nya stöden.

De finansierade projekten för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar väljs genom projektansökan baserad på anbudsförfarande. Propositionen innehåller också bestämmelser relaterade till de föreslagna nya stöden om bland annat stödbelopp, ansökan om och utbetalning av stöd samt vård- och underhållsskyldighet. Enligt förslaget ska stödet för lämnande av skyddszoner vara regionalt. Denna avgränsning gäller inte de övriga stöden.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Lagförslaget hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och behandlas i samband med den.

De utgifter som orsakas av genomförandet av stödförsöket täcks inom ramen för anslag enligt rambesluten för statsekonomin och statens budget.

Lämnande av en i genomsnitt större andel lövträd vid vård av plantbestånd och ungskog finansieras ur statsbudgetens moment 30.40.44 (Stöd för trygghet av en hållbar virkesproduktion). I statsbudgetförslaget för 2026 föreslås att momentet beviljas 36,247 miljoner euro. År 2024 användes för vård av plantbestånd och ungskog cirka 33,3 miljoner euro, vilket motsvarade 87 procent av de använda anslagen under ifrågavarande år. Tillägget för samling av klenträd i samband med vård av plantbestånd och ungskog sjunker i början av 2026. Försöket avseende andelen lövträd vid vård av plantbestånd och ungskog påverkar inte användningen av anslag 2026, eftersom försöket börjar den 1 januari 2027. Det föreslås att stödet för vård av plantbestånd och ungskog ska höjas med 20 euro per hektar när en större andel lövträd lämnas kvar i objektet än i genomsnitt. Det uppskattas att förhöjt stöd för vård av plantbestånd och ungskog kan ansökas för cirka 80 000–100 000 hektar, vilket motsvarar ett stödbehov på 1,6–2,0 miljoner euro. För att användningen av anslaget ska vara i linje med

ramarna för statsfinanserna föreslås att stödet för vård av plantbestånd och ungskog sänks från 200 euro per hektar till 180 euro per hektar.

Det föreslås att lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar ska finansieras ur statsbudgetens moment 30.40.45 (Främjande av vården av skogsnatur). I statsbudgetförslaget för 2026 föreslås att momentet beviljas 11,027 miljoner euro. Åren 2021–2024 beviljades naturvårdsprojekten årligen 0,5–1,3 miljoner euro ur momentet. Till försöken kan 1–2 miljoner euro om året användas. År 2026 kan uppskattningsvis 0,8 miljoner euro användas till försöken, eftersom dessa börjar först i juli. Finansiering för naturvårdsprojekt ersätts delvis under försöket med finansiering för restaurering av myrar och naturvård av lundar. Den första projektansökan för restaurering av myrar och naturvård av lundar ordnas 2026. Försöket avseende lämnande av skyddszoner börjar först den 1 januari 2027. Eftersom stöden för restaurering av myrar och naturvård av lundar involverar en resultatpremie som betalas efter åtta år, läggs en bevilningsfullmakt till i momentet. I statsbudgetförslaget för 2026 föreslås en bevilningsfullmakt på 0,8 miljoner euro. Under de kommande åren uppgår bevilningsfullmakten till 1–2 miljoner euro per år. Största delen av de utgifter som föranleds av bevilningsfullmakten realiseras under de tre första åren efter beslutet om finansiering av projektet, när de utgifter som föranleds av genomförandet av projektet betalas. På grund av resultatpremien för restaurering av myr och naturvård av lund uppkommer en del av utgifterna först åtta år efter att projektet har genomförts. Dessa utgifter i anslutning till resultatpremien uppkommer tidigast 2034. Utgifterna i anslutning till resultatpremien beräknas bli mindre än 300 000 euro per år.

Det är en utmaning att inom ramen för den tillgängliga finansieringen bedöma mängden utfört arbete, eftersom den som söker stöd kan påverka de faktorer som inverkar på stödbeloppet. Ett möjligt alternativ är att prissätta åtgärderna utifrån de naturvärden som åstadkoms i objektet. Tills vidare är detta dock ett relativt ovanligt sätt. Ett annat alternativ är att i prissättningen beakta realiserade kostnader och inkomstbortfall eller kombinera olika metoder. Eftersom det på beviljande av stöd inte tidigare har tillämpats ett förfarande, där sökanden själv får fastställa det stödbelopp som behövs för utförandet av arbetet, kan det inte på förhand exakt uppskattas på vilken nivå det stöd som behövs och de prestationer som erhålls kommer att landa. När det gäller lämnande av skyddszoner kan det ansökt stödbeloppet bildas utifrån inkomstbortfallet relaterat till virkesproduktion. Stödnivåerna kan således ligga i närheten av den genomsnittliga stödnivån för miljöstöd. Åren 2021–2023 låg den på 2 300 euro per hektar i genomsnitt. För närvarande är de medelrotpriser som tillämpas på miljöstödet rentav 30–40 procent högre jämfört med den ovannämnda perioden, och således kan stödbeloppet bli högre än enligt uppskattningen ovan. När det gäller restaurering av myrar och naturvård av lundar kan det ansökt stödbeloppet bildas av kostnaderna för genomförandet av projektet och inkomstbortfallet för virkesproduktion. Eftersom de åtgärder som behövs beror på objektet, varierar de hektarspecifika kostnaderna avsevärt. Enligt rekommendationerna för skogsvård uppskattas kostnaderna för öppnande av dikeslinjer och täppningen av diken vid restaurering av myrar uppgå till 500–1 000 euro per hektar. Kostnader kan också uppstå för avverkning och transport av trädbestånd på andra ställen än dikeslinjer samt för konstruktion av dammar. Kostnaderna för vård av lundar uppskattas vara 1 200–1 500 euro per hektar⁴. Med beaktande

⁴ Kareksela, S., Räsänen, A., Kuningas, S., Louhi, P. & Ruuhijärvi, J. 2022. Esiselvitys Euroopan Unionin ennallistamislakialoitteen vaikutuksista Suomessa. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 23/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 32 s

av ovannämnda kostnader kan den realiserade årliga arbetsmängden uppgå till 150–1 000 hektar per stödform, om 0,5 miljoner euro används för respektive arbetsslag.

Det ansökta stödbeloppet för projekt för naturvård av lundar och restaurering av myrar påverkas också av andelen som betalas för resultatet och som är 20 procent. Resultatpremien betalas först efter cirka åtta år från utförandet av arbetena. När ansökan lämnas in vet markägaren inte om resultaten kommer att uppnås i synnerhet om det minsta poängantalet för uppnåendet av resultatet är högt. Det är sannolikt att markägare kommer att beakta risken att resultatet inte uppnås och det långa tidsspannet, vilket kan resultera i stora ansökta stödbelopp.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Finlands skogscentral är stödsystemets statsunderstödsmyndighet. När det gäller återkrav av understöd är Livsmedelsverket statsunderstödsmyndighet. Konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna för andra myndigheter bedöms vara små. De utgifter som orsakas av genomförandet av stödsystemet kan täckas inom ramen för anslag och årsverken enligt rambesluten för statsekonomi och statens budget.

Genomförandet av understöd som beviljas som försök kräver förändringar i skogscentralens informationssystem. Förändringar krävs i handläggningssystemen för projekt och informationssystemen för inspektioner. Skogscentralen uppskattar att kostnaderna för förändringarna i informationssystemen uppgår till 530 000–600 000 euro. För att genomföra förändringarna i informationssystemen och handlägga projektansökningarna smidigt är det motiverat att starta försöken stegvis. Årligen handläggs tiotusentals ansökningar om stöd för vård av plantbestånd och ungskog. En smidig handläggning av ansökningarna förutsätter att de lämnas in elektroniskt och automation kan utnyttjas vid handläggningen. Innan ansökan öppnas ska ändringarna av informationssystemen vara slutförda. Elektronisk ansökan kräver förändringar i skogscentralens tjänst Metsään.fi men också i aktörernas egna informationssystem. Om förändringarna inte hinner slutföras resulterar det i många ansökningar i pappersform. Då blir skogscentralens arbetsmängd i form av manuell registrering och handläggning betydligt större. När det gäller de andra försöken kommer antalet ansökningar att variera mellan några tiotals och hundratals per utlyst ansökning, vilket innebär att det till exempel är möjligt att jämföra ansökningarna manuellt. För att betala för projekten och till exempel övervaka vård- och underhållsskyldigheten är det dock motiverat att spara projekten i handläggningssystemet för projekt. Informationssystem måste också ändras till följd av uppföljningen av bevillningsfullmakten som läggs till i moment 30.40.45 i statsbudgeten. Antalet ansökningar om stöd för lämnande av skyddszoner väntas vara så stort att det även i fråga om dem är motiverat att ordna elektronisk ansökan i tjänsten Metsään.fi. De förändringar som görs i informationssystem på grund av stöd som beviljas i form av försök uppskjuter skogscentralens andra planerade utvecklingsarbeten för 2026.

Enligt skogscentralen kostar administrationen av de testade stöden cirka 150 000 euro om året. Dessutom tillkommer mindre kostnader för bedömning av resultat och utbetalning av resultatpremier i slutet av 2030-talet. När det gäller försöken med stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar orsakas skogscentralen extra arbete till följd av bland annat jämförelse av projekt och bedömning av resultat. Med tanke på förvaltningens effektivitet vore det bäst, om jämförelsen av objekt och övervakningen av vård- och underhållsskyldigheten kunde göras utifrån distanskartläggningssmaterial. Med det befintliga materialet är detta dock inte alltid möjligt. För att underlätta bedömningen av resultaten föreslås att markägaren ska göra en anmälan om att resultatet uppnåtts till skogscentralen. Då behöver skogscentralen inte göra besök i terrängen för att inspektera alla objekt utan de objekt som inspekteras kan i stället väljas slumpmässigt eller baserat på

riskanalyser. Försöket kräver ändringar av skogscentralens inspektionsanvisning. Försöket uppskattas öka mängden arbete och tid som används för inspektioner.

Införandet av nya stödformer förutsätter också utveckling av relaterade processer, beredning av stödansökningar och handlingar samt kompetensutveckling när det gäller poängsättning, jämförelse av anbud och bedömning av kostnadsfördelar. Branschen och markägarna bör också informeras om ny stödpraxis. Ett framgångsrikt genomförande av försöken förutsätter således att skogscentralen ägnar sig åt ge information, utbildning och rådgivning i fråga om möjligheterna till stöd och villkoren för dem. Skogscentralen uppskattar att de ovannämnda uppgifterna kommer att kosta sammanlagt 150 000 euro 2026 och 2027.

Propositionen kan också medföra små konsekvenser för tillstånds- och tillsynsverket samt livskraftscentralerna i form av begärda utlåtanen. Från och med början av 2026 skulle dessa myndigheter sköta de uppgifter som i dag sköts av NTM-centralerna enligt incitamentssystemslagen (RP 13/2025 rd). I vissa situationer ska skogscentralen enligt 27 § i incitamentssystemslagen begära utlåtanen om begränsningar som följer av naturvårdslagen. Utlåtanden kan även behövas om ansökningar om restaurering av myrar och naturvård av lundar när det är motiverat att utreda om de planerade åtgärderna orsakar miljövärden mer skada än nytta.

4.2.3 Miljökonsekvenser

Ökning av andelen lövträd

Andelen lövträd på växtplatsen kan i synnerhet påverkas i samband med skogsvårdsarbeten. Vid vård av plantbestånd och ungskog väljs de träd som odlas. Om omotiverat mycket lövträd avlägsnas vid vårdarbetet kan deras antal inte ökas senare, eftersom lövträd behöver mycket ljus i förnyelseskedet. Genom att vid vård av plantbestånd och ungskog öka antalet lövträd som bevaras kan man påverka mängden lövträd under skogens livscirkel.

Den naturliga förekomsten av lövträd påverkas av växtplatsens näringsstatus. Enligt riksskogsinventeringen är andelen lövträd i vårdade plantbestånd mätt enligt antalet stammar i torra moar och kargare växtplatser 17 procent och i friska moar och bördigare växtplatser 33 procent. Enligt skogscentralens inspektionsresultat med stöd av finansieringslagen har mängden lövträd efter vårdarbete varit följande på fastmarksståndorter och motsvarande myrar och torvmoar: hållmark och sandjord 10 procent, lavmo 4 procent, karg mo 5 procent, torr mo 13 procent, frisk mo 27 procent, lundartad mo 41 procent och lund 47 procent av trädbeståndet.

En förutsättning för stödet för vård av högre plantbestånd och ungskog är att lövträdsbeståndets andel av det totala trädbeståndet efter arbetet är 30 procent på bördiga växtplatser (frisk mo eller bördigare platser) och 15 procent på karga (torra mo eller torrare) växtplatser. Det uppmuntrar till att åtminstone lämna ett genomsnittligt antal lövträd vid vård av plantbestånd och ungskog. Om man antar att alla strävar efter detta, ökar mängden lövträd i minst hälften av vårdobjekten. I objekt som ursprungligen inrättats som lövträdsdominerad skog är det lätt att uppnå målet. På de kargaste tillväxtplatserna är det däremot eventuellt omöjligt att uppnå målet på grund av låga naturliga förekomsten av lövträd. Möjligheten att uppnå en viss andel lövträd av det totala trädbeståndet påverkas också av tidigare vårdåtgärder samt skador på plantbestånd och ungskog som orsakats av hjortdjur och andra djur.

En mångsidigare trädbeståndsstruktur och en ökad andel lövträd upprätthåller och ökar mångfalden i synnerhet om andelen lövträd genomgående bibehålls under skogens

cirkulationstid. Då hinner mer robusta lövträd växa upp i objektet. En ökning av andelen lövträd ökar mängden blandskog, vilket ökar antalet arter i skogen. En ökning av andelen lövträd väntas förbättra viltets livsmiljöer. En ökning av andelen lövträd förbättrar också skogens resiliens mot klimatförändringar och olika skogsskador. Å andra sidan kan en större lövträdsandel öka frekvensen av hjortdjursskador. Med tanke på mångfalden uppskattas koncentrationen av lövträd vara ett bättre alternativ än en jämn spridning över hela området. Stöd villkoren uppmuntrar till att bevara små objekt i naturtillstånd såsom grupper av överståndare och viltbuskage. Det rekommenderas att sådana objekt bevaras i synnerhet i lövträdsdungar. Om arealen för dessa objekt är mindre än tio procent av den totala arealen, avdras deras areal inte från stödbeloppet.

Naturrekursinstitutet har analyserat klimat- och mångfaldskonsekvenser, om det i objektet förekommer 20 eller 30 procent lövträd av olika slag under skogens hela cirkulationstid. Simuleringarna har utgått från planteringstidpunkten då objektet haft tio överståndare per hektar. Av dem har hälften varit lövträd. I simuleringarna har hälften av de lövträd som lämnats kvar vid vården av plantbestånd varit björk och hälften asp och al. Enligt resultaten förutsätter odling av olika slags lövträd bland barrträd över hela cirkulationstiden något kraftigare gallringar för att bevara det levande lövträdsbeståndet på en önskvärd nivå. En ökning av inslaget lövträd minskar trädbeståndets kolbindning, eftersom den totala tillväxten minskar och cirkulationstiderna blir något kortare. I södra och mellersta Finland ökar ett större inslag lövträd dödligheten och uppkomsten av murknande ved. Mängden murknande ved ökar med skogens stamantal och ståndortens näringsstatus.⁵ Om lövträdsinslaget enligt stöd villkoren bibehålls under hela cirkulationstiden, motsvarar konsekvenserna av det föreslagna försöket på det stora hela beskrivningen ovan, men de förblir sannolikt mindre, eftersom incitamentssystemet inte kan ålägga markägare att upprätthålla andelen lövträd under hela cirkulationstiden. Vård- och underhållsskyldigheten för arbetsslaget är fem år. Vid avverkning efter vården av plantbestånd och ungskog kan markägaren således avlägsna alla eller en del av lövträden.

En ökning av andelen lövträd vid vård av plantbestånd och ungskog främjar genomförandet av EU:s restaureringsförordning. Den mängd lövträd som lämnas kvar påverkar i synnerhet skogsindikatorn för trädslagets mångfald. Avsikten är att fastställa ett mål för indikatorn vid utarbetandet av restaureringsplanen.

Skyddszoner

Enligt uppskattningar finns det åtminstone 100 000 kilometer små vattendrag, bäckar och rännilar i Finland. Alla omfattas inte av stödet för lämnande av skyddszoner, utan avsikten är att rikta stödet till särskilt känsliga vattenområden eller områden där lämnandet av skyddszoner tryggar viktiga naturvärden. Stödet allokeras utifrån miljöförvaltningens information om laxfiskbeståndet i vattendrag. Längden på vattendragen med laxfiskbestånd är cirka 42 000 kilometer. I de områden som försöket begränsar sig till finns det cirka 3 200 kilometer vattendrag med laxfiskbestånd. Utifrån detta kan det uppskattas att arealen för de objekt som eventuellt beviljas stöd kommer att vara 19 000–32 000 hektar, om det växer förnybar skog vid alla vattendrag. Detta är dock inte fallet, eftersom en del stränder vid vattendrag används för jordbruk eller andra ändamål än skogsbruk, medan en del av den mark som används för skogsbruk inte är skog som bör förnyas, och därför är antalet potentiella objekt mindre.

⁵ Männistö, L., Daesung, L., ja Hynynen, J. Tulonmenetys keskimääräistä suuremmasta lehtipuuosuudesta. Luonnonvarakeskus. 2025.

Försöket genomförs i Egentliga Finland, Norra Karelen och Kajanaland. Landskapen representerar olika slags regioner runt om i Finland. I Egentliga Finland finns det mycket lermark. I Norra Karelen finns det däremot mycket torvmark. I Kajanaland förekommer det flodpärlmusslor.

Enligt studier bör skyddszonen vara minst 30 meter bred för att bevara mikroklimatet i övergångszonerna på samma nivå som före avverkningen.⁶⁷ I objekt som beviljas stöd för lämnande av skyddszoner är skyddszonerna alltid minst 30 meter breda och i allmänhet högst 50 meter breda. De skyddszoner som lämnas skulle vara bredare än vad PEFC- och FSC-certifikaten förutsätter. Skyddszonens bredd påverkas av objektets topografi, jordart och andra särdrag. Till exempel en brant sluttning bör ha en bredare skyddszon än plan terräng. Detsamma gäller om jordarten är erosionskänslig.

Skyddszoner anses främja skogs- och vattennaturens mångfald. De utgör livsmiljöer för många organismer och fungerar som spridningsruttor för arter. Skyddszonerna tryggar också vattenorganismernas livsmiljöer genom att jämna ut vattnets temperaturskillnader och minska belastningen på vattendrag genom att binda näringsämnen och jordmaterial samt minska erosionsrisken vid stränder. Tack vare skyddszonerna minskar mängden näringsämnen och jordmaterial i vattendragen. Strandzonernas trädslag och förna påverkar också markens och lakvattnets surhet. Lövträdens förna minskar lakvattnets surhet. Dessutom är förna en viktig näringskälla för bottenlevande djur i strandvatten.⁸ Lämnande av skyddszoner har också betydelse för landskapet. Dessutom förlänger detta skogens cirkulationstid och ökar trädbeståndets kolbindning samt motverkar minskningen av markens kolreservoar. Om skyddszoner lämnas kvar utanför avverkningsområden även efter att vård- och underhållsskyldigheten upphört kan skyddszonerna bilda en viktig kolreservoar som främjar utvecklingen av vattendragens biologiska mångfald, förbättrar skogens strukturella drag och främjar skogarnas mångfald.

Lämnande av skyddszoner kan främja uppnåendet av målen enligt EU:s restaureringsförordning.

Restaurering av myrar

Närmare en tredjedel av Finlands area består av myrmark. Enligt inventeringen av rikets skogar är något mer än hälften av torvmarken på cirka 9,2 miljoner hektar dikad. Vissa skogsdikade myrar har till följd av nedbrytningen av torven förvandlats till dikade moar. Sammanlagt 54 procent av myrnaturtyperna är hotade⁹. Enligt en bedömning av hotade arter är myrar den primära livsmiljön för 280 arter.¹⁰

⁶ Oldén, A., Selonen, V.A. O., Lehtonen, E. & Kotiaho, J.S. (2019). The effect of buffer strip width and selective logging on streamside plant communities. BMC Ecol 19,9 <https://doi.org/10.1186/s12898-019-0225-0>

⁷ Oldén, A., Peura, M., Saine, S., Kotiaho, J.S. & Halme, P. The effect of buffer strip width and selective logging on riparian forest microclimate. (2019). Forest Ecology and Management 453 <https://doi.org/10.1016/j.foreco.2019.117623>

⁸ Keto-Tokoi, P. 2018. Tutkimustietoon perustuvia suosituksia vastuullisen metsänhoidon kehittämiseksi. WWF Suomen raportteja 37.

⁹ Kaakinen, E., Kokko, A., Aapala, K., Autio, O., Euro, S., Hotanen, J-P., Kondelin, H., Lindholm, T., Nousiainen, H., Rehell, S., Ruuhijärvi, R., Sallantausta, T., Salminen, P., Tahvanainen, T., Tuominen, S.,

Av arealen för de naturtyper vars tillstånd bör förbättras till följd av skyldigheterna enligt restaureringsförordningen är en stor andel myrnaturtyper. Bland de naturtyper som omfattas av förordningen finns bland annat skogbevuxna myrar, av vilka en stor andel har behandlats som ekonomiskog. Vid planeringen av restaureringen bedöms hur mycket myrar som bör restaureras. Hittills har mindre än 50 000 hektar myrmark restaurerats.

På myrar som restaurerats framgångsrikt motsvarar hydrologin myrar i naturtillstånd, de för myrar typiska växt- och djurarterna återvänder och torv ackumuleras. Restaurering av myrar medför positiva konsekvenser för myrnaturens mångfald. Det gäller dock att notera att det kan ta årtionden för en myr att återgå till sitt naturliga tillstånd. Vitmossa börjar i allmänhet återvända och spridas rätt snabbt. Många arter som är anpassade till myr miljöer kan återvända till restaurerade objekt och/eller börja föröka sig relativt snabbt. När det gäller mer känsliga arter kan det ta årtionden innan de återvänder till restaurerade objekt, och utfallet är osäkert.¹¹ Arternas spridning i restaurerade områden främjas av om området är beläget i närheten av biotoper där dessa arter förekommer.

En fördel med restaurering är att den långvariga näringsbelastningen (dikningsbelastningen) på grund av dikning och skogsbruksåtgärder upphör, vilket kan medföra positiva konsekvenser för vatten ekosystem nedströms. Efter restaureringsåtgärderna ökar belastningen på vattendrag tillfälligt. Vattenhushållningen i restaurerade myrar börjar dock relativt snabbt återgå till naturtillstånd. Efter belastningstoppen på grund av restaureringsåtgärderna börjar den restaurerade myrens interna näringsbalans och näringsinnehållet i avrinningsvattnet motsvara en myr i naturtillstånd. Återställandet av den interna vattenhushållningen och näringsinnehållet i restaurerade myrar uppskattas ta cirka 5–10 år.¹²

Klimatkonsekvenserna av restaurering är långsamma och inte positiva på kort eller medellång sikt. Växthusgasbalanserna i restaurerade myrar varierar avsevärt. Balansen påverkas av bland annat ståndorten och trädbeståndets tillväxt. Till följd av restaureringsåtgärderna återväts myren, varvid koldioxidutsläppen från torvnedbrytning minskar medan metanutsläppen från jordmånen ökar. Trädbeståndets storlek på området påverkar avdunstningen och den mängd kol som är bunden i trädbeståndet. Höjningen av grundvattennivån minskar trädbeståndets tillväxt. På lång sikt återgår myrens växthusgasutsläpp till utsläppsnivåerna från myrar i naturtillstånd. Utsläppen från karga myrar kan rentav öka, och den klimatuppvärmande effekten kan pågå i

Turunen, J., Vasander, H. ja Virtanen, K. 2018. Suot. Julk.: Kontula, T. & Raunio, A. (red.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus & ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

¹⁰ Hyvärinen, E., Juslén, A., Kempainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

¹¹ Elo M., Kareksela S., Ovaskainen O., Abrego N., Niku J., Taskinen S., Aapala K. & Kotiaho J. 2024. Restoration of forestry-drained boreal peatland ecosystems can effectively stop and reverse ecosystem degradation. *Communications Earth & Environment* 5. <https://doi.org/10.1038/s43247-024-01844-3>

¹² Kareksela, S., Ojanen, P., Aapala, K., Haapalehto, T., Ilmonen, J., Koskinen, M., Laiho, R., Laine, A., Maanavilja, L., Marttila, H., Minkkinen, K., Nieminen, M., Ronkanen, A.-K., Sallantausta, T., Sarkkola, S., Tolvanen, A., Tuittila, E.-S. ja Vasander, H. 2021. Soiden ennallistamisen suoluonto-, vesistö-, ja ilmastovaikutukset. Vertaisarvioitu raportti. Suomen Luontopaneelin julkaisu 3b/2021. <https://doi.org/10.17011/jyx/SLJ/2021/3b>

tiotaler eller hela hundraårens.¹³ Restaurering av myrar åstadkommer inga effekter som snabbt skulle bidra till att kyla ner klimatet. På kort sikt kan positiva klimatkonsekvenser sannolikt uppnås på näringsrika myrar, där restaurering ökar metanutsläppen måttligt i förhållande till den klimatnytta som den långsammare torvnedbrytningen medför.

Stöd beviljas för restaurering av myrar i objekt, om där finns minst en naturtyp som inte befinner sig i ett gott tillstånd och som avses i bilaga 1 till restaureringsförordningen. Således främjar stödet genomförandet av restaureringsförordningen.

Naturvård av lundar

Enligt riksskogsinventeringen består 1–2 procent av Finlands skogsareal av lundar. Största delen av lundarna finns i södra Finland och ägs av privata skogsägare. Sammanlagt 77 procent av lundnaturtyperna är hotade¹⁴. Av de hotade arterna i Finlands skogar lever 45 procent främst i lundar¹⁵. De största orsakerna till att lundarter är hotade är förändringarna i trädslagsförhållandet och det minskade antalet gamla träd.

Restaureringsförordningen gäller också lundar. År 2019 rapporterade Finland till EU-kommissionen att det fanns 150 000–360 000 hektar boreala lundar, varav tillståndet för 140 000–350 000 var okänt. Vid planeringen av restaureringen bedöms en hur stor areal lundar som bör restaureras.

Lundväxtlighet förekommer på områden med basiska stenarter, näringsrik lerjord samt vid bäckdälder och källor. Lundar påträffas också under sluttningarna till solexponerade åsar. Typisk lundjord består av näringsrik lundmylla. Lundarna finns främst vid sydvästkusten och på vissa andra områden, och således är det sannolikt att naturvård av lundar i synnerhet kommer att utföras på dessa områden. Lundkoncentrationer finns i södra Tavastland, norra Savolax, mellersta Kajanaland, Kajanaland samt Lapplandstriangeln, norra Kuusamo och Kittilä. Det finns en del lundar på lämpliga biotoper även utanför lundkoncentrationerna, dock mera sparsamt.

Många typiska växtarter i de södra lundarna spred sig till Finland under perioder med varmare klimat innan granen vandrade in. Människorna gynnade tidigare lövträd och röjde granarna från lundarna. Eftersom sydliga lövbärande växter inte klarar sig i konkurrensen mot granen i detta extrema klimat övertar granen dessa områden om inga vårdåtgärder vidtas. Lundarna i den

¹³ Kareksela, S., Ojanen, P., Aapala, K., Haapalehto, T., Ilmonen, J., Koskinen, M., Laiho, R., Laine, A., Maanavilja, L., Marttila, H., Minkkinen, K., Nieminen, M., Ronkanen, A.-K., Sallantausta, T., Sarkkola, S., Tolvanen, A., Tuittila, E.-S. ja Vasander, H. 2021. Soiden ennallistamisen suoluonto-, vesistö-, ja ilmastovaikutukset. Vertaisarvioitu raportti. Suomen Luontopaneelin julkaisuja 3b/2021. <https://doi.org/10.17011/jyx/SLJ/2021/3b>

¹⁴ Kouki, J., Junninen, K., Mäkelä, K., Hokkanen, M., Aakala, T., Hallikainen, V., Korhonen, K. T., Kuuluvainen, K., Loiskekoski, M., Mattila, O., Matveinen, K., Punttila, P., Ruokanen, I., Valkonen, S. ja Virkkala, R. 2018. Metsät. Julk.: Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus & ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

¹⁵ Hyvärinen, E., Juslén, A., Kempainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

mellersta och norra boreala zonen är däremot oftast grandominerad blandskog, där största delen av vegetationen i fältskiktet är skuggtålig. I en skog i naturtillstånd förnyas trädbeståndet gradvis när gamla granar faller. Lövträd och undervegetation hinner i allmänhet bli rikligare i de luckor som uppkommer innan nya granar växer upp. I dessa objekt är behovet av vård mindre.¹⁶

Naturvården av lundar siktar på att förbättra livsbetingelserna för arter som är typiska för respektive lund och öka de typiska strukturella dragen för denna skogstyp. Typiska strukturella drag hos lundar är skiktad vegetation, varierande trädarter och åldersstruktur, i allmänhet en stor andel lövträd och tack vare detta en mångformig flora och fauna. Vid naturvård och restaurering beror åtgärderna på objektet, men i allmänhet anknyter de till vård av trädbeståndets sammansättning. Vårdåtgärderna kan till exempel bestå av röjning av granar, ökning av den strukturella variationen och mängden dött virke, avlägsnande av hyggesrester samt gynnande av ädla lövträd vid vårdåtgärderna. I fuktiga lundar kan det vara motiverat att restaurera vattenhushållningen genom att dämna upp diken. I torra lundar kan vården gå ut på att öka solexponeringen genom en mer omfattande gallring av trädbeståndet än vanligt.

Syftet med urvalskriterierna för naturvården av lundar är att styra stödet till objekt, där lundens ekologiska kvalitet är så hög som möjligt men där vård ändå behövs. Den ekologiska kvaliteten beskriver hur nära objektets strukturella drag ligger en motsvarande lundnaturtyp i naturtillstånd eller ett optimalt tillstånd. När det gäller urvalskriterierna för ekologisk kvalitet på över 40 år gamla skogar ingår bland dem de värdefulla särdrag relaterade till trädbeståndets struktur som beskrivs i lundnaturtypen i Natura 2000-naturtypsguiden¹⁷. Delvis liknande bedömningskriterier används också i bedömningen av hur hotade olika naturtyper är¹⁸, METSO-programmets naturvetenskapliga urvalsgrunder¹⁹ och ekologiska kompensation²⁰. Även en klassificering av vårdbehovet har tidigare använts i lundskyddsprogrammet²¹. Urvalsgrunderna beaktar dessutom objektens regionala läge i förhållande till andra lundar, dvs. deras

¹⁶ Siitonen, J. 2024. Lehtojen hoitotarpeen pisteytys -taustaraportti. Luonnonvarakeskus.

¹⁷ Airaksinen, O. ja Karttunen, K. 2021. Natura 2000 -luontotyyppiopas. Suomen ympäristökeskus. Helsinki. Ympäristöopas 46.

¹⁸ Kouki, J., Junninen, K., Mäkelä, K., Hokkanen, M., Aakala, T., Hallikainen, V., Korhonen, K. T., Kuuluvainen, K., Loiskekoski, M., Mattila, O., Matveinen, K., Punttila, P., Ruokanen, I., Valkonen, S. ja Virkkala, R. 2018. Metsät. Julk.: Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

¹⁹ Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. ja Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen - METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö. Helsinki. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016.

²⁰ Jalkanen, J., Nieminen, E. ja Ahola, A. 2025. Luontotyyppien ekologisen tilan arviointi ekologisessa kompensaatiossa. Versio 1.0–2025.

²¹ Alapassi, M. ja Alanen, A. 1988. Lehtojen suojelutyöryhmän mietintö. Komiteamietintö 1988: 16, Ympäristöministeriö. Helsinki.

konnektivitet. Konnektiviteten ger arterna en möjlighet att breda ut sig till nya områden, vilket stöder artbeståndet.²²

Till följd av restaurering av lundar har lundarnas strukturella drag och lundarternas livsförhållanden förbättrats, vilket avsevärt ökar naturens mångfald, eftersom ett stort antal arter förekommer i lundar.

Stöd beviljas för restaurering av lundar i objekt, om där finns minst en naturtyp som är lund och som inte befinner sig i ett gott tillstånd och som avses i bilaga 1 till restaureringsförordningen. Således främjar stödet genomförandet av restaureringsförordningen.

4.2.4 Konsekvenser för skogsägare

Skogsbruk är företagsverksamhet. Incitamentssystemet är riktat mot privata skogsägare. Enskilda skogar står för 52 procent av skogsbruksmarken. Största delen av de enskilda skogarna ägs av privatpersoner eller familjer och en mindre del av dödsbon och sammanslutningar. Det finns cirka 620 000 enskilda markägare, varför stöden för skogsbruk är av betydelse också för en bred grupp hushåll.

Privata markägare äger skog i hela Finland, även om ägandet är koncentrerat till den södra delen av landet där tillväxtförhållandena är gynnsamma. Enligt studien Metsänomistaja 2020 är över en tredjedel av skogsägarna stadigvarande bosatta på sina gårdsbruk. Skogsägare som är bosatta på gårdssbruk äger närmare hälften av arealen för enskilda skogar. Något över en fjärdedel av skogsägarna bor någon annanstans i den kommun där gården är belägen och 37 procent i en annan kommun. Skogsägarnas medelålder är 62 år. Pensionärer äger 47 procent av skogarna. Den näst största gruppen av skogsägare är löntagare, vars andel är 37 procent. Nio procent av skogsägarna är jord- och skogsbruksföretagare i huvudsyssla och sex procent andra företagare.²³

Enligt studien Suomalainen metsänomistaja 2020 är 41 procent av skogsägarna kvinnor. När makar äger skog tillsammans ansvarar oftast mannen för vården av skogslägenheten. Kvinnorna ansvarar för vården av lägenheter som är mindre än snittlägenheten. Kvinnorna betonar ekonomisk trygghet och rekreationsvärden i sitt skogsäggande.²⁴ Man har inte upptäckt skillnader i hur kvinnor och män ansöker om stöd för skogsbruk. Propositionen bedöms inte ha konsekvenser för jämställdheten mellan könen.

År 2024 uppgick rotinkomsterna enligt Naturresursinstitutets officiella statistik till totalt 3,6 miljarder euro, av vilka andelen ägare av enskilda skogar var 3,0 miljarder euro. Incitamentssystemets stöd står för mindre än två procent av inkomsterna från enskilda skogar. De åtgärder som försöket omfattar orsakar inkomstbortfall för markägare. De stöd som beviljas i försöket har därför stor betydelse när skogsägare uppmuntras att vidta åtgärder som tryggar positiva miljökonsekvenser för samhället.

²² Mikkonen, N., Leikola, N., Lahtinen, A. Lehtomäki, J. & Halme, P. 2018. Monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet Suomessa - Puustoisten elinympäristöjen monimuotoisuusarvojen Zonation-analyysien loppuraportti. Helsinki. Suomen Ympäristökeskuksen raportteja 9/2018.

²³ Karppinen, H., Hänninen, H. & Horne, P. 2020. Suomalainen metsänomistaja 2020. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 30/2020. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 73 s.

²⁴ Karppinen, H., Hänninen, H. & Horne, P. 2020. Suomalainen metsänomistaja 2020. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 30/2020. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 73 s.

Naturresursinstitutet har analyserat inkomstbortfallet, om det i objektet förekommer 20 eller 30 procent lövträd av olika slag under skogens hela cirkulationstid. Enligt utredningen minskar en ökning av andelen lövträd rotinkomsterna mer än gagnvirkesinkomsterna, eftersom det mer värdefulla timmervirket minskar mer än massaveden. Detta minskar lönsamheten. Konsekvenserna är störst i lundartade moar i södra och mellersta Finland och minst i torra moar i norra Finland. Skillnaden i nettoanvärdet är som högst närmare 1 200 euro och som lägst cirka 40 euro, då nettoanvärdet beräknas med en räntesats på procent.²⁵ Inkomstbortfallet på grund av det föreslagna stödet är mindre, eftersom incitamentssystemet inte kan ålägga markägare att bevara andelen lövträd under hela cirkulationstiden. Vård- och underhållsskyldigheten för arbetslaget är fem år. Vid avverkning efter vården av plantbestånd och ungskog kan markägaren således avlägsna alla lövträd. Detta minskar skogsägarnas risk om de deltar i försöket. Om andelen lövträd minskas vid senare avverkningar förbättras lönsamheten.

De projekt som försöket omfattar förutsätter att markägare aktivt fattar beslut om att förbättra naturens tillstånd. I synnerhet omfattande projekt för restaurering av myrar förutsätter samarbete mellan markägare. Ett ökat samarbete mellan markägare kan medföra positiva konsekvenser för lokalt beslutsfattande. Försöket medför nya rutiner. Därför behövs det information och utbildning riktad till markägare och andra aktörer. Avsikten är att bevilja stöden i försöket som stöd av mindre betydelse. Stöd av mindre betydelse som under en period på tre år beviljas samma stödmottagare får uppgå till högst 300 000 euro. Maximigränsen per stödmottagare övervakas på så kallad ett företag-nivå. Syftet med bestämmelsen är att undvika en situation där ett stöd av mindre betydelse som beviljats till företag med tät koppling till varandra rinner vidare till exempel till moderföretagets fördel och snedvrider konkurrensen. Övervakningen av maximigränsen på ett företag-nivå förutsätter att den som beviljar stöd utreder ägarförhållandena och företagsformen hos stödmottagaren. Medlemsstaten ska iaktta EU-förordningen om de minimis-stöd och i fråga om detta finns det inte nationellt handlingsutrymme. I det maximala stödbeloppet beaktas alla stöd av mindre betydelse som olika myndigheter beviljat under den aktuella perioden. Stöd av mindre betydelse är bland annat incitamentssystemets stöd för vård av plantbestånd och ungskog, besöksstöd för impediment, stöd för restaurering, istandsättning och vård av trädbevuxna livsmiljöer, skogsgåvoavdrag och startpeng för blivande företagare. Det är sannolikt att en del skogsägare kommer att nå det maximala stödbeloppet, även om de inte skulle ansöka om de föreslagna stöden av mindre betydelse. Detta kan i synnerhet begränsa möjligheten och villigheten för ägare av stora samfälliga skogar i norra Finland att delta i försöket.

4.2.5 Andra samhällsliga konsekvenser

Försöket som gäller lämnande av skyddszoner är begränsat till vissa landskap. Övriga stöd i försöket kan beviljas i hela fastlandet. Det finns mest skogar på den glest bosatta landsbygden och kärnlandsbygden men också i närheten av och i städer. Genom stödsystemet för skogsbruket främjas landsbygdens livskraft och sysselsättningen där. Sysselsättningseffekten för vård av plantbestånd och ungskog är cirka 1 500 årsverken. Stödkraven för andelen lövträd förändrar inte i sig sysselsättningseffekten. En sänkning av stödnivån för vård av plantbestånd och ungskog kan minska den realiserade arbetsmängden. Eftersom arbetsmängden i de andra pilotprojekten är ringa, medför de inga större sysselsättningseffekter.

²⁵ Männistö, L., Daesung, L., ja Hynynen, J. Tulonmenetys keskimääräistä suuremmasta lehtipuuosuudesta. Luonnonvarakeskus. 2025.

Markägare kan genomföra vissa projekt på egen hand. Detta gäller i synnerhet vård av plantbestånd och ungskog. När det gäller de övriga stöden som beviljas i försöket kommer skogssektorns organisationer, såsom skogsserviceföretagare, skogsbolag och skogsvårdsföreningar, sannolikt att ha en stor betydelse vid planeringen av projekt och i rådgivningen till markägarna. Skogssektorns organisationer kommer sannolikt att fungera som ombud eller assistenter när markägare ansöker om finansiering samt ansvara för projektplaneringen och arbetsledningen. Pilotprojekten ger maskinföretagare arbete i form av bland annat avverkning och uppdämning av diken. Försöket skapar nya arbetstillfällen relaterade till restaurering och naturvård. Arbetsplatserna har regionalt sett en särskild ekonomisk betydelse i synnerhet i avlägsna landsbygdsregioner, där möjligheten till sysselsättning i den övriga näringsverksamheten är små.

Försöket uppmuntrar aktörer inom skogssektorn till att utveckla nya operativa modeller för att utnyttja de nya möjligheterna till stöd. Förändringarna i värden av plantbestånd och ungskog samt ökningen av andelen lövträd kan dessutom förutsätta förändringar i aktörernas informationssystem.

Försökets konsekvenser för virkesproduktionen och -utbudet är små. Om andelen lövträd, som vård av plantbestånd och ungskog förutsätter, bevaras under hela cirkulationstiden minskar mängden gagnvirke i synnerhet på bördiga växtplatser. Inverkan är störst på produktionen och avkastningen av timmer. I södra Finland är skillnaderna större än i norra Finland. Största delen av lövträdsbeståndet är massaved.²⁶ På grund av gynnandet av sällsynta lövträd vid vård av plantbestånd och ungskog kan tillgången till lämpligt virke för sågindustrin minska på lång sikt. Ur maskinföretagarnas perspektiv kan det ökade antalet virkesslag försämra arbetets produktivitet något. Lämnandet av bredare skyddszoner än tidigare kan minska den mängd virke som vidareförädlas och även stämplingsposterna. För maskinföretagare innebär detta extra kostnader då det går mer tid åt till att förflytta maskiner. Om skyddszonerna placeras korrekt blir konsekvenserna dock små. Lämnande av skyddszoner enligt tidsschemat för projektansökan kan medföra konsekvenser för tidpunkten för föryngringsavverkning, eftersom avverkningen inte får påbörjas innan skogscentralen har fattat finansieringsbeslut. Restaurering av myrar och naturvård av lundar kan på kort sikt medföra positiva konsekvenser för utbudet av virke. När det gäller restaurering av myrar är de långsiktiga konsekvenserna negativa, eftersom den areal som används för virkesproduktion minskar.

Läget och tillståndet för en stor del av myrnaturtyperna och största delen av lundnaturtyperna är okända. I och med försöket preciseras skogscentralens geografiska information samtidigt som informationsluckorna minskar.

²⁶ Männistö, L., Daesung, L., ja Hynynen, J. Tulonmenetys keskimääräistä suuremmasta lehtipuuosuudesta. Luonnonvarakeskus. 2025.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Ökning av andelen lövträd

Arbetsgruppen för resultatbaserade understöd inom skogsbruket analyserade två alternativ när det gäller en ökning av andelen lövträd: i samband med vården av plantbestånd och ungskog samt på gårdsnivå. På gårdsnivå skulle stödet betalas till gårdsbruk som ökar andelen lövträd av det totala trädbeståndet. I detta alternativ kan åtgärder för att öka andelen lövträd vidtas i skogens olika utvecklingsstadier. Alternativet ger markägarna större möjligheter att bestämma själv. Markägarna kan själv rå över metoder för att öka andelen lövträd, och resultaten granskas på gårdsnivå. Till exempel när det gäller beståndsfigurer i förnyelseskedet kan detta innebära plantering av lövträdsfigurer eller ädla lövträd i stället för barrträd. I plantbestånd och ungskog kan markägaren i samband med vårdarbetet lämna större klungor av lövträd eller gynna lövträd vid valet av trädbestånd som lämnas kvar att växa. Vid avverkning och i synnerhet förnyelseavverkning kan markägaren lämna kvar grova och lövträd av olika arter, vilket också kan ha betydelse när ett objekt förnyas till blandskog. Markägaren kan vårda lundar för att förhindra att granar börjar växa där.

När det gäller genomförandet av alternativet på gårdsnivå är ett problem att stöd inte kan beviljas för en lagstadgad skyldighet. I 8 § i skogslagen föreskrivs om fullgörande av förnyelseskylldigheten. Förnyelseskylldigheten har fullgjorts när plantbeståndet är tillräckligt slutet, plantorna är jämnt fördelade och deras genomsnittliga höjd är 0,5 meter. Dessutom förutsätts att deras utveckling inte är omedelbart hotad av annan vegetation. Plantbeståndet ska beroende på områdets geografiska läge ha uppkommit senast inom 10–25 år efter det att drivningen avslutats. I 8 a § i skogslagen föreskrivs om trädslag som ska användas vid skogsförnyelse. Det gäller dock att notera att skogslagen inte ålägger markägaren att anlägga lövträd. I skogar kan det också växa andra trädarter än de som nämns i skogslagens 8 a §, till exempel rönn och sälg, förutsatt att minimikraven för uppdrivna träd enligt skogslagen uppfylls.

Förnyelseskylldigheten enligt skogslagen utesluter stöd för skogsförnyelse och åtgärder som påverkar plantornas tidiga utveckling. Det är dock möjligt att stödja beskogning på trädlösa områden, om dessa områden inte omfattas av förnyelseskylldigheten enligt skogslagen. Stöd kan också beviljas för till exempel beskogning av åkrar och gamla torvtäkter. Arbetsgruppen ansåg att en ökning av andelen lövträd på gårdsnivå kunde vara ett möjligt alternativ, om stödvillkoren förutsätter att stödberättigande inte kan uppnås enbart genom förnyelseavverkning.

Arbetsgruppen för resultatbaserade understöd inom skogsbruk analyserade också andra idéer relaterade till pilotprojekt för resultatbaserade understöd och miljövänliga anbudsförfaranden. De analyserade idéerna handlade om ökning av antalet naturvårdsträd, regelbunden bränning, naturvårdshandel, förlängning av skogarnas cirkulationstid och minskning av belastningen på vattendrag genom anläggning av våtmarker.

5.1.2 Ansökan i två steg

Förutsättningar för beviljande av stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar är en godkänd verkställighetsplan. I verkställighetsplanen ska bland annat ingå de åtgärder som ska utföras i terrängen, specificerade enligt arbetsslag, uppgifter om de tillstånd och anmälningar som krävs för verkställandet av projektet samt en kostnadsberäkning. Utifrån verkställighetsplanen kan skogscentralen bedöma om de allmänna villkoren för beviljande av stöd enligt 6 § i incitamentssystemslagen uppfylls.

I projektansökans anbudsförfarande får endast en del sökande stöd enligt ansökan. För en del sökande uppstår kostnader som de själva ska betala. Om det vid ansökningsskedet uppstår en hel del kostnader för markägare kan det minska deras intresse för projektansökans anbudsförfarande. Det har föreslagits att de uppgifter som behövs för projektansökans anbudsförfarande inte skulle kräva besök i terrängen utan vara tillgängliga till exempel via öppen skogstillgångsinformation eller annan geografisk information. I de föreslagna försöken är det dock inte i praktiken möjligt att utarbeta en verkställighetsplan utan besök i terrängen. Vid beredningen av lagen granskades projektansökan om lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar som en process i ett eller alternativt två steg.

I ansökan i ett steg måste sökande för projektansökans anbudsförfarande lämna in en färdig verkställighetsplan. Denna modell gör det möjligt för skogscentralen att välja projekt som finansieras och fatta finansieringsbeslut för dem, varvid genomförandet av projekten kan påbörjas direkt efter finansieringsbeslutet. En risk med detta förfarande är att sökandenas intresse minskar, vilket konstaterats ovan. Det som talar för ansökan i ett steg är att sökande för att uppskatta stödbeloppet måste ha en uppfattning om de åtgärder som behövs i objektet och deras kostnader samt om eventuellt inkomstbortfall, så att sökande kan lämna ett tillräckligt anbud som dock inte är överdimensionerat.

I ansökan i två steg, som genomförs som anbudsförfarande, ska sökandena ange ansökt stödbelopp och lämna in en preliminär plan med de uppgifter som behövs i poängsättningen av projektet. I det första steget väljer skogscentralen de projekt som går vidare till steg två på basis av poängsättningen. Under den fortsatta processen utför sökandena relevanta terrängarbeten och utarbetar en verkställighetsplan. I det andra steget bedömer skogscentralen möjligheten att genomföra projektet utifrån verkställighetsplanen och så att det totala poängantalet för urvalsgrunden inte sjunker. Det ansökt stödbeloppet kan inte höjas i det andra steget. Om villkoren uppfylls fattar skogscentralen finansieringsbeslut, varefter projektet kan påbörjas. Projektansökan i två steg ökar skogscentralens arbete avsevärt men minskar de kostnadsrelaterade riskerna för sökande.

I synnerhet i projekt, där verkställighetsplanen förutsätter mycket arbete i terrängen, är ett urvalsförfarande i två steg motiverat. Ett förfarande i två steg kan också vara motiverat i projekt, som förutsätter flera markägares deltagande, eftersom en enskild markägare i sådana projekt inte ensam kan besluta om ansökt stödbelopp och därigenom påverka valet av projektet. Bägge av de ovannämnda kriterierna uppfylls i projekt för restaurering av myrar. Vid planeringen av restaurering av myrar är det sannolikt att det behövs avvägning för att utreda terrängens lutning. Det är också sannolikt att konsekvenserna av återvätningen utsträcker sig till flera gårdsbruk. Vid restaurering av myrar är det därför motiverat att sträva efter restaurering som omfattar hela torvmarksbassängen.

Markeringar som behövs för kvarlämnande av skyddszoner kräver besök i terrängen. De uppgifter som behövs för verkställighetsplanen är dock vanliga uppgifter i planeringen av skogsskötsel, och insamlingen av dem kräver inte särskilda mätningar. Eftersom kvarlämnande av skyddszoner anknyter till virkeshandel, kan de uppgifter som behövs i ansökan samlas in vid planeringen av virkeshandeln eller stämplingsposterna. Om ansökan sker i två steg kan påbörjandet av avverkningsdröja, eftersom avverkning inte får påbörjas innan skogscentralen har godkänt ansökan och verkställighetsplanen.

I syfte att uppnå mångfaldsfördelar är det motiverat att genomföra naturvård av lundar också i form av projekt som endast involverar ett gårdsbruk. Då kan markägaren genom det ansökt stödbeloppet och valet av objekt för projektet påverka projektets möjlighet att få finansiering.

De uppgifter som behövs för verkställighetsplanen för naturvård av lundar är vanliga skogsbruksuppgifter, och insamlingen av dem förutsätter inga särskilda mätningar.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Arbetsgruppen för resultatbaserade understöd inom skogsbruk kartlade resultatbaserade understöd och miljövänliga anbudsförfaranden i utlandet. Arbetsgruppen hittade inga egentliga resultatbaserade understöd inom skogsbruk. Däremot finns det vissa resultatbaserade understöd inom jordbruk. De resultatbaserade understöden betalas i allmänhet delvis för vidtagande av åtgärder och delvis för uppnådda resultat. Till exempel i Belgien betalas understöd för ökning och bevarande av mängden organiskt kol i marken på en gynnsam nivå. Olika poängsättningsmetoder har utvecklats för att bedöma resultaten. Till exempel i Tyskland betalas stöd baserat på mängden indikatorarter.

Det finns fler exempel på miljövänliga anbudsförfaranden runt om i världen. Till exempel i Danmark testades en omvänd auktionsmekanism för att fastställa skyddsersättning 2018–2022 i ett forskningsprojekt. I pilotprojektet lämnade markägare anbud på ersättning för att skydda sina skogar. Anbuden bedömdes utifrån den naturnytta som de gav i förhållande till priset, och de projekt som gav den största relativa nyttan beviljades finansiering. Ersättningen till markägarna varierade mellan 5 000 och 15 000 euro per hektar. Miljövänliga anbudsförfaranden har också ordnats i Finland.

Konventionella utländska stöd inom skogsbruk baserade på kostnadsersättningar har granskats i förarbetena till incitamentssystemslagen (RP 167/2022 rd, avsnitt 5.2). I förarbetena beskrivs bland annat det svenska stödet för restaurering av myrar och Nokås-stödet, som kan beviljas till exempel för grundande av lövskogar och vård av ädelträdbestånd. Det är också värt att notera att Sverige inte har beviljat stöd för vård av plantbestånd och ungskog sedan 1990-talet. Estland beviljar däremot stöd för istandsättning och gallring av ungskog.

6 Remissvar

Utlåtanden om propositionen begärdes av följande instanser: Baltic Sea Action Group, Bioenergia ry, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Finsk Energiindustri rf, Etämetänsanomistajien liitto ry, Agrikultur-forstvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet, Natur- och forstvetenskapliga fakulteten vid Östra Finlands universitet, John Nurminens stiftelse, Jyväskylä universitet, Kemijärven yhteismetsä, Koneyritytät ry, Kuusamon yhteismetsä, kommunikationsministeriet, Naturresursinstitutet, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y., Lantmäteriverket, Jordägarnas Förbund, METO – Metsäalan Asiantuntijat ry, METO – Metsäalan yritytät ry, Vetenskapspanelen för skogsbioekonomi, Forststyrelsen, Metsänhoitoyhdistysten Palvelu MHYP Oy, Metsän jatkuvan kasvatuksen yhdistys Silva ry, Metsäpalvelutyöntajat ry, Metsäteho, Metsäteollisuus ry, justitieministeriet, justitiekanslern, Pellervo ekonomisk forskning PTT, Posion yhteismetsä, Pääkaupunkiseudun metsänomistajat PKMO ry, Livsmedelsverket, Sallan yhteismetsä, Sägindustri rf, Finlands klimatpanel, Jubileumsfonden för Finlands självständighet – Sitra, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands Naturpanel, Finlands skogscentral, Finlands viltcentral, Vägföreningen i Finland rf, Suomen yhteismetsät ry, Finlands miljöcentral, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Tapio Oy, Temepa Infra Oy, Industrifacket rf, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Trafikledsverket, WWF Finland, miljöministeriet och Österbottens svenska producentförbund r.f. Dessutom fanns begäran om utlåtande på jord- och skogsbruksministeriets webbplats och lausuntopalvelu.fi.

Utlåtanden gavs av Bioenergia ry, Finsk Energiindustri rf, Finsk Energiindustri rf, Koneyrittäjät ry, Kristdemokraternas jord- och skogsbruksgrupp, Naturresursinstitutet, Lantmäteriverket, Jordägarnas Förbund rf, Vetenskapspanelen för skogsbioekonomi, Metsäteollisuus ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y, Pellervo ekonomisk forskning PTT rf, Finlands Sågindustri rf, Metsän jatkuva kasvatuksen yhdistys Silva ry, Finlands klimatpanel, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands skogscentral, Vägföreningen i Finland rf, Suomen yhteismetsät ry, Finlands miljöcentral SYKE, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland och miljöministeriet. Kommunikationsministeriet, Forststyrelsen, justitieministeriet, Livsmedelsverket samt arbets- och näringsministeriet meddelade att de inte skulle ge utlåtanden.

På ett allmänt plan ansågs försöken med resultatbaserade stöd och miljövänliga anbudsförfaranden vara godtagbara. Remissinstanserna ansåg att genomförandet av restaureringsförfordningen förutsätter nya åtgärder för att främja och trygga naturens mångfald även i ekonomiskogar. Nya stödmodeller i incitamentssystemet ansågs vara ett bra medel för att uppnå detta.

Mest frågor väckte det stränga tidsschemat för propositionen och finansieringens storlek. Försökets korta längd ansågs göra det svårare att dra tillförlitliga slutsatser. I vissa utlåtanden påpekades att det nuvarande Metka-systemets funktionsduglighet bör säkerställas och i samband med det även bedöma vilka av dess drag gör det svårare att öka naturvårdsåtgärderna. Den för pilotprojektet reserverade finansieringen ansågs vara otillräcklig, i synnerhet stödet för en ökning av andelen lövträd. I flera utlåtanden poängterades vikten av att utveckla kommunikationen och kompetensen för att säkerställa försökets framgång. Metsäteollisuus ry och Koneyrittäjät ry ansåg att förvaltningens andel av kostnaderna för försöket var mycket stor. I synnerhet kostnaderna för systemutveckling ansågs vara höga, medan den för utbildning av och rådgivning för aktörer och skogsägare ansågs vara anspråkslös. I sitt utlåtande konstaterade Metsäteollisuus ry också att det fanns risk för att aktörer inte kommer att ha resurser eller vilja att utveckla sina system på grund av pilotprojektets korta längd.

Remissinstanserna ansåg att det var värt att understödja en ökning av andelen lövträd. Å andra sidan ansåg vetenskapspanelen för skogsbioekonomi att andelen lövträd redan i dag är relativt stor, vilket väcker frågor om stödets ändamålsenlighet. Östra Finlands universitet ansåg att det var möjligt att stöd riktas till objekt där åtgärder skulle vidtas även utan stöd. Detta motiverades med att rationella markägare på grund av klimatförändringarna är villiga att öka andelen lövträd för att minska eventuella skador. Vissa remissinstanser förhöll sig överlag kritiskt till stödet för beståndsvård trädskiktsvis. En del remissinstanser ansåg att en ökning av antalet naturvårdsträd kunde vara en effektivare metod för att öka andelen lövträd och att en ökad andel lövträd kan öka de skador som hjortdjur orsakar. Som ett alternativ till en ökning av andelen lövträd föreslogs stöd för att bevara en mångfald av trädslag. Flera remissinstanser fäste uppmärksamhet vid sänkningen av stödet för vård av plantbestånd och ungskog och storleken på tillägget för andelen lövträd.

På ett allmänt plan ansågs stödet för lämnande av skyddszoner vara värt att understödja. Även begränsningen av stödet till vissa landskap ansågs vara motiverat. Jordägarnas Förbund och Suomen yhteismetsät föreslog att landskap i norra Finland skulle tas med i försöket. När det gäller lämnande av skyddszoner ansågs det oklart huruvida det är ett hinder för stödet om planerade avverkningar inte har utförts eller om bredare skyddszoner lämnas än för vilka stöd beviljats. Enligt Finlands miljöcentral bör bredare skyddszoner i regel inte beivras. Enligt Finlands naturskyddsförbund bör det vara möjligt för markägaren att lämna en bredare skyddszon än vad stödet beviljats för. NTM-centralen i Egentliga Finland föreslog bredare maximala skyddszoner på områden där avsikten är att skydda hotade arter och där åtgärder

vidtas utgående från avrinningsområden. Vissa remissinstanser ansåg att tioårigt skydd inte medför nämnvärd nytta för vattendrag eller arter i strandskogar, om strandskog avverkas efter den tio år långa vård- och underhållsskyldigheten. Enligt dessa utlåtanden borde därför ersättning för permanent skydd betalas för skyddszoner. Instanser, som representerar skogsägare och skogsindustrin, påpekade att förbudet mot påbörjande av avverkning endast borde gälla de figurer där skyddszoner finns och att ansökningar borde handläggas fortlöpande så att stödformen inte fördröjer påbörjandet av avverkningen.

Stödet för restaurering av myrar ansågs vara värt att understödjas. Finlands miljöcentral ansåg att urvalsgrunderna för projekt för restaurering av myrar var mångsidiga och lämpliga för försöket. Vetenskapspanelen för skogsbioekonomi föreslog att virkesproduktionsförmågan borde vara ett centralt avgränsande kriterium för stödberättigande. Då lämnas objekt med god tillväxt och objekt där myrnaturen förändrats kraftigt utanför stöden, och således kunde långsiktiga negativa klimatkonsekvenser undvikas. Å andra sidan ansåg Finlands miljöcentral att det var motiverat att fokusera på bördiga myrtyper med tanke på hotade arter och naturtyper. Silva ry, MTK och Finlands miljöcentral ansåg att ansökan i två steg för projekt för restaurering av myrar var en lyckad lösning. Det minskar risken att markägarna och aktörerna får stå för stora planeringskostnader om deras projekt förblir utan stöd.

Stödet för naturvård av lundar ansågs värt att understödjas. Urvalsgrunderna ansågs vara tydliga och styra stödet till lundar med stor mångfald. Vetenskapspanelen för skogsbioekonomi ansåg att stöd villkoren för naturvård av lundar var komplicerade och innehöll många indikatorer. Metsäteollisuus ry, Finlands Sägindustri rf och MTK kritiserade bedömningen av objektets utveckling som en förutsättning för beviljande av stöd. Bedömningen ansågs vara komplicerad och oändamålsenlig. Som stöd villkor föreslogs i stället bedömning av vårdbehovet. NTM-centralen i Egentliga Finland föreslog att vården av lundar även skulle uppmärksamma naturtypernas läge på ett sätt som höjer poängsättningen.

I flera utlåtanden påpekades att det saknas heltäckande information om var de i restaureringsförordningen avsedda myr- och naturtyperna är belägna. Det poängterades att upprättandet av ansökan kräver tydliga anvisningar och rådgivning samt en i praktiken tillämplig beskrivning för att identifiera stödberättigande objekt. Det föreslogs gemensamma kriterier för att bedöma om myrar är i gott tillstånd, och de ska vara tillgängliga när genomförandet av försöket börjar. Dessutom föreslog Metsäteollisuus ry att skogscentralen bör kunna komma med självständiga riktlinjer för skogiga direktivnaturtyper och tolkningen av dem.

Det konstaterades att det nuvarande kravet, enligt vilket ett område som är föremål för underhåll inte får användas så att skogsbruk förhindras väsentligt, är problematiskt i synnerhet med tanke på skyddszoner och restaurering av myrar. Stödet får inte hindra statens och statligt finansierade istandsättningsinsatser, såsom restaurering av små vattendrag enligt Helmi-programmet. Markägare bör även kunna anlägga till exempel ett privat skyddsområde på området även under vård- och underhållsskyldigheten. Finlands miljöcentral föreslog ändringar i vård- och underhållsskyldigheten.

Till följd av utlåtandena har försöket förlängts. Försöket föreslås pågå till slutet av 2029. Försökslandskapen för lämnande av skyddszoner har ändrats så att Södra Österbotten har ersatts med Kajanaland för att få med ett landskap i norra Finland i försöket. Kravet på skyddszonens maximala bredd har ändrats så att det tillåter avvikelser på vissa villkor. Detta gör det möjligt att lämna bredare skyddszoner med beaktande av objektets särskilda drag men förutsätter dock förnyelseavverkning för att skapa skyddszoner. Definitionerna av stöd villkoren för naturvård av lundar har ändrats enligt remissinstansernas önskemål. Det förutsätts inte att objektet utan

vård utvecklas i en sämre riktning utan att objektet har vårdbehov. Ändringen är i linje med att vårdbehovet bedöms i urvalsgrunderna för ansökningar om naturvård av lundar. Även innehållet i vård- och underhållsskyldigheten relaterat till lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar har ändrats. Dessutom har motiveringarna till propositionen förtydligats.

Förslaget att i anslutning till vård av plantbestånd och ungskog lämna kvar alla lövträd som växer i objektet är motiverat med tanke på mångfalden. Övervakningen är dock en utmaning med beaktande av att skogscentralens skogstillgångsinformation inte innehåller uppgifter om förekomsten av olika lövträdsarter eller deras antal. Syftet med resultatbaserat stöd är inte heller att fastställa exakta villkor för hur åtgärder ska vidtas utan att ge markägare möjlighet att uppnå resultat på olika sätt. Detta gör det också möjligt att beakta olika slags risker.

Förslaget till fortlöpande handläggning av ansökningar om stöd för lämnande av skyddszoner kan inte genomföras i form av anbudsförfarande, eftersom idén med anbudsförfarande är att jämföra ansökningarna och välja ut de bästa av dem. Detta förutsätter att det vid tidpunkten för beslutsfattandet finns olika ansökningar som jämförs med varandra. Idén kunde visserligen genomföras som konventionellt stöd baserat på kostnader eller inkomstbortfall, där objekt som uppfyller vissa villkor beviljas stöd. Syftet med det föreslagna försöket är dock framför allt att testa nya metoder för beviljande av stöd. Vid den fortsatta beredningen preciserades motiveringarna bland annat med att förbudet mot förnyelseavverkning före finansieringsbeslut endast gäller figurer som angetts i ansökan. Begränsningen av påbörjande av avverkning gäller således inte andra figurer i markägarens anmälan om skogsvård. Begränsningen av förbudet innebär att påbörjandet av avverkning inte fördröjs oskäligt.

Beaktandet av virkesproduktionsförmågan vid avgränsningen av stödberättigande objekt skulle framför allt leda till att näringsrika objekt med stort trädbestånd hamnar utanför objekt som restaureras. Såsom Vetenskapspanelen för skogsbioekonomi konstaterar i sitt utlåtande vore detta motiverat med tanke på klimatet. Syftet med försöket är dock att utveckla nya stödmodeller, som främjar genomförandet av restaureringsförfordningen. Restaureringsförfordningen omfattar också myrar med god virkesproduktionsförmåga. Om man dessutom beaktar att ett problem med det rådande stödsystemet anses vara att kravet på beaktande av försäljningsinkomst av virke vid fastställande av stödbeloppet är mest kritiskt i dessa objekt, kan den föreslagna avgränsningen inte anses vara motiverad, eftersom kravet skulle utesluta vissa centrala objekt ur försöket.

7 Specialmotivering

5 §. Iakttagande av vissa regler om statligt stöd. Enligt den första meningen i paragrafens 4 mom. beviljas stöd för vård av plantbestånd och ungskog som stöd av mindre betydelse. Det föreslås att det till bestämmelsen fogas stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar. De föreslagna stöden beviljas således som stöd av mindre betydelse. Vid restaurering av myrar och naturvård av lundar kan markägare under försöket välja stöd för naturvård, som är notifierat stöd.

8 §. Annat offentligt stöd. I den andra meningen i paragrafens 1 mom. uppräknas stöd som förutsätter att det för objektet i fråga inte med stöd av naturvårdslagstiftningen har finansierats åtgärder med statliga medel under de senaste fem åren före ansökan. Det föreslås att det till bestämmelsen fogas stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar.

10 §. Verktällighetsplan, anmälan om verkställande och plan för vård av torvmarksskog. I den första meningen i paragrafens 1 mom. uppräknas stöd som förutsätter en verktällighetsplan som godkänts av skogscentralen. Det föreslås att det till bestämmelsen fogas stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar.

11 a §. Stödbelopp och användning av medel i anbudsförfarande. Till följd av försöket föreslås att det till incitamentssystemslagen fogas en ny paragraf om stödbelopp och användning av medel i anbudsförfarande.

Enligt paragrafens 1 mom. fastställs beloppet av stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar utifrån det stödbelopp som behövs för genomförande av projekt i ansökan om stöd som lämnats till anbudsförfarande. För tydlighetens skull konstateras det i paragrafen att stödbelopp som anges i ansökan även omfattar stöd för utarbetande av en verktällighetsplan. Från stödet avdras inte heller eventuell inkomst som stödmottagaren får av vidtagande av de finansierade åtgärderna.

Enligt paragrafens 2 mom. kan högst 80 procent av det sammanlagda eurobeloppet av ansökt stöd för respektive arbetsslag godtas i projektansökan om lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar dock högst det belopp för ifrågavarande arbetsslag som anges i ansökningsannonsen. Syftet är att endast en del projekt beviljas finansiering medan andra blir utan i fråga om respektive arbetsslag. Detta begränsar antalet finansierade projekt och bibehåller de ansökt stödbeloppen på en måttlig nivå.

Enligt paragrafens 3 mom. är beloppet av stöd för restaurering av myrar och naturvård av lundar 100 procent av det stödbelopp som avses i 1 mom. om resultatet för restaurering och naturvård uppnås. Om resultatet inte uppnås är stödet 80 procent av stödbeloppet. Sammanlagt 80 procent av stödet kan i enlighet med 12 § 1 mom. i statsunderstödslagen (688/2001) betalas i flera poster i förhållande till projektets framskridande. Andelen stöd som betalas efter utförandet av arbetet får behållas även om resultatkriterierna för arbetet inte uppfylls förutsatt att arbetet har utförts enligt planen. När det gäller restaurering av myrar enligt föreslagna 23 c § 4 mom. och naturvård av lundar enligt föreslagna 23 d § 4 mom. bedöms uppnåendet av resultatet med poängsättning utifrån bedömningskriterierna. Den andel som betalas efter uppnåendet av resultatet förutsätter enligt 35 § 4 mom. i lagförslaget att markägaren gör en anmälan till skogscentralen inom den utsatta tiden och beslut av skogscentralen.

2 kap. Ekologiska stöd och stöd som främjar skogarnas tillväxt.

13 §. Vård av plantbestånd och ungskog. I paragrafens 1 mom. föreskrivs för vilka syften stöd för vård av plantbestånd och ungskog kan beviljas. Det föreslås att det som en fjärde mening i paragrafen fogas en bestämmelse om att stöd kan beviljas om objektet efter vården av plantbestånd och ungskog har en större andel lövträd av det totala trädbeståndet än i genomsnitt. Då kan förhöjt stöd för vård av plantbestånd och ungskog beviljas. Om stödbeloppet föreskrivs enligt 11 § genom förordning av statsrådet. Stödet uppmuntrar till att lämna kvar fler lövträd vid vård av plantbestånd och ungskog. Markägaren får bestämma om ökningen av andelen lövträd sker genom att minska mängden barrträd som lämnas kvar att växa och ersätta dem med lövträd eller genom att öka det kvarlämnade trädbeståndets stamantal, men de övriga stödvillkoren, såsom trädbeståndets maximala volym, ska uppfyllas. Detta gör det möjligt för markägaren att beakta risker relaterade till objektet och uppnå resultat på olika sätt.

I paragrafens 4 mom. finns det föreskrifter om bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordningar. Det föreslås att bemyndigandet ska utvidgas till att genom förordning av statsrådet föreskriva om storleken på den genomsnittliga andelen lövträd.

16 a §. *Begränsningar för beviljande av vissa stöd.* Det föreslås att det till incitamentssystemslagen fogas en ny paragraf, som förhindrar beviljande av stöd som avses i 2 kap. om samma objekt har lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar som finansieras med statsmedel. Stödet av vård av plantbestånd och ungskog behöver inte nämnas i den föreslagna paragrafen, eftersom stöd enligt 6 § i incitamentssystemslagen inte får användas för ett arbete eller en åtgärd som enligt lag hör till markägarens skyldigheter. Om vård och underhållsskyldighet relaterad till stödet för vård av plantbestånd och ungskog föreskrivs i 40 § i incitamentssystemslagen.

4 kap. *Bevarande av skogarnas biologiska mångfald och vård av skogsnaturen.*

23 a §. *Begränsningar för beviljande av vissa stöd.* Det föreslås att det till incitamentssystemslagen fogas en ny paragraf, som förhindrar beviljande av stöd som avses i 4 kap. om samma objekt har lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar som finansieras med statsmedel. Stödet av vård av plantbestånd och ungskog behöver inte nämnas, eftersom stöd enligt 6 § i incitamentssystemslagen inte får användas för ett arbete eller en åtgärd som enligt lag hör till markägarens skyldigheter. Om vård och underhållsskyldighet relaterad till stödet för vård av plantbestånd och ungskog föreskrivs i 40 § i incitamentssystemslagen.

4 a kap. *Vissa försöksprojekt.* Det föreslås att det nya 4 a kap. ska föreskrivas om stöden för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar. Syftet är att testa resultatbaserade stöd och miljövänliga anbudsförfaranden för att skapa miljönytta.

23 b §. *Lämnande av skyddszoner.* I den nya paragrafen föreskrivs om stöd för lämnande av skyddszoner. Stödet kan beviljas för skyddszoner som lämnas på stränder vid strömmande vattendrag i samband med förnyelseavverkning i landskapen Egentliga Finland, Norra Karelen och Kajanaland. Med skyddszon avses en träd- och växtbevuxen skyddszon mellan förnyelseareal och vattendrag i samband med förnyelseavverkning. Det är fråga om ett nytt stöd. Enligt 24 § 2 mom. i incitamentssystemslagen ska stöd sökas innan åtgärderna inleds, och åtgärderna får inledas först efter det att skogscentralen har godkänt ansökan och verkställighetsplanen. Eftersom stödet anknyter till förnyelseavverkning, får avverkning inte påbörjas i anmälda figurer innan skogscentralen har godkänt ansökan och verkställighetsplanen. Denna begränsning gäller inte andra avverkningar som markägaren planerar. Genomförandet av förnyelseavverkning är också en förutsättning för utbetalning av stöd, eftersom objektet annars skulle sakna åtgärder som förutsätter lämnande av en skyddszon.

Det föreslås att det i paragrafens 2 mom. ska föreskrivas om förutsättningarna för beviljande av stöd. Förutsättningar för beviljande av stöd: 1) Förnyelsearealen är belägen på ett särskilt känsligt område med tanke på skyddet av vattendrag eller har betydande naturvärde som skyddszonen tryggar. 2) Vid planeringen och anläggandet av skyddszonen ska objektets topografi, jordart och andra särskilda drag beaktas. 3) Skyddszonen ska uppfylla kravet på den minsta och maximala bredden. Det är dock möjligt att delvis avvika från den maximala bredden om det är påkallat på grund särskilda drag som avses i 2 punkten eller om detta tryggar hotade arter. 4) Inom skyddszonen vidtas endast åtgärder som främjar mångfalden.

Enligt 3 mom. i paragrafen beviljas stöd på det villkoret att stödmottagaren iakttar den vård och underhållsskyldighet som föreskrivs i lagens 40 §.

Det föreslås att det i 4 mom. i paragrafen föreskrivs att det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om områden som är känsliga med tanke på skyddet av vattendrag,

skyddszonens maximi- och minimibredd och om andra förutsättningar för att bevilja stöd vilka föreskrivs i paragrafen.

23 c §. Restaurering av myrar. I den nya paragrafen föreskrivs om stöd för restaurering av myrar. Det är fråga om ett nytt stöd. Vid restaurering av myrar beror åtgärderna på objektet, men i allmänhet anknyter de till restaurering av vattenhushållningen. Vårdåtgärderna kan bestå av ledande av vatten från omgivande områden till myren som restaureras, uppdämning av diken genom igenfyllning och/eller fördämning samt avlägsnande av trädbestånd för att minska avdunstningen. Utöver med det testade stödet kan restaurering av myrar fortfarande också beviljas stöd som projekt för vård av skogsnaturen enligt 22 § i incitamentssystemslagen. Bägge stöden kan dock inte beviljas för samma objekt, utan sökanden ska välja någotdera.

Det föreslås att det i paragrafens 2 mom. ska föreskrivas om förutsättningarna för beviljande av stöd. En förutsättning för beviljande av stöd är att den myr som ska restaureras har en naturtyp som avses i bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869 och som enligt artikel 3.4 i förordningen inte befinner sig i gott tillstånd. Restaureringen utförs till godo för detta objekt, men för att åstadkomma mer omfattande helheter kan objektet också ha andra naturtyper. En annan förutsättning för beviljande av stöd är att restaureringsåtgärdernas influensområde ska vara enhetligt och uppfylla kravet på minimiareal. Med influensområde avses det område inom vilket åtgärderna i ansökan leder till att området får växtlighet och vattenhushållning som är typisk för myrar i naturtillstånd. Influensområdet omfattar det område där aktiva restaureringsåtgärder vidtas till exempel genom att dämna upp diken, konstruera dammar eller leda vatten samt det område där vattenhushållningen och därigenom växtligheten återgår till dess naturtillstånd till följd av aktiva åtgärder.

Enligt paragrafens 3 mom. beviljas stöd inte, om myren enligt bedömningar inte kan restaureras med hjälp av de planerade åtgärderna eller om de planerade åtgärderna medför mer skada än nytta för naturvärdena.

Enligt paragrafens 4 mom. bedöms resultatet av restaureringen av myrar utifrån poängsättning. Vid bedömningen poängsätts ledningen av vatten till det restaurerade området, täppningen av diken och myrväxtlighetens återhämtning. Resultatet anses ha blivit uppnått, om objektet får ett minimipoängantal beräknat i enlighet med bedömningskriterierna. Om resultatet har uppnåtts betalas enligt 11 a § 3 mom. i lagförslaget ytterligare stöd så att det stöd som betalats för genomförandet och det resultatbaserade stödet motsvarar hela det ansökta stödet. De som uppnår resultatet får alltså hela det ansökta stödet. Om minimipoängantalet inte uppnås anses detta inte vara en försummelse av vård- och underhållsskyldigheten och föranleder inte återkrav av stöd. Dessa omständigheter bedöms separat.

Enligt 5 mom. i paragrafen beviljas stöd på det villkoret att stödmottagaren iakttar den vård och underhållsskyldighet som föreskrivs i lagens 40 §.

Enligt den föreslagna paragrafens 6 mom. utfärdas närmare bestämmelser om minimiarealen för influensområdet för restaureringsåtgärder på myrar, poängsättningen av uppnåendet av resultat för restaurering av myrar och minimipoängantalet för uppnått resultat, samt andra förutsättningar för beviljande av stöd enligt denna paragraf genom förordning av statsrådet.

23 d §. Naturvård av lundar. I den nya paragrafen föreskrivs om stöd för naturvård av lundar. Det är fråga om ett nytt stöd. Vid naturvård av lundar beror åtgärderna på objektets egenskaper, men i allmänhet anknyter de till vård av trädbeståndets struktur. Vårdåtgärderna kan till exempel bestå av röjning av granunderväxt, avverkning som gynnar lövträd och ökar skogsstrukturens

variation, ökning av mängden dött virke, avlägsnande och/eller bränning av avverkningsrester samt återställande av vattenhushållningen genom uppdämning av diken. De finansierade åtgärderna kan dock inte anknyta till skogsförnyelse, om objektet omfattas av förnyelseskylldighet enligt 8 § i skogslagen, eftersom stöd inte får användas för ett arbete eller en åtgärd som enligt lag hör till markägarens skyldigheter enligt 6 § i incitamentssystemslagen. Därför bör ansökningarna avgränsas så att de inte omfattas av förnyelseskylldighet enligt skogslagen. Om en ansökan ens delvis omfattas av förnyelseskylldighet enligt skogslagen avslås den. Utöver med det testade stödet kan naturvård av lundar fortfarande också beviljas stöd som projekt för vård av skogsnaturen enligt 22 § i incitamentssystemslagen. Bägge stöden kan dock inte beviljas för samma objekt, utan sökanden ska välja någotdera.

Det föreslås att det i paragrafens 2 mom. ska föreskrivas om förutsättningarna för beviljande av stöd. En förutsättning för beviljande av stöd att det objekt som ska vårdas har en naturtyp, som är en lund, som avses i bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869 och som enligt artikel 3.4 i förordningen inte befinner sig i gott tillstånd men behöver vård. Vårdarbetet utförs till godo för detta objekt, men för att åstadkomma mer omfattande helheter kan objektet också ha andra lundtyper. Dessutom förutsätter beviljandet av stöd att objektet uppfyller kravet på minimiareal.

Enligt paragrafens 3 mom. beviljas stöd inte, om de planerade åtgärderna medför mer skada än nytta för naturvärden.

Enligt paragrafens 4 mom. bedöms resultatet av naturvård av lundar utifrån poängsättning. Vid bedömningen poängsätts förekomsten av invasiva arter, trädbeståndets struktur, mängden dött virke och lundvegetationens återhämtning. Resultatet anses ha blivit uppnått, om objektet får ett minimipoängantal beräknat i enlighet med bedömningskriterierna. Om resultatet har uppnåtts betalas enligt 11 a § 3 mom. i lagförslaget ytterligare stöd så att det stöd som betalas för genomförandet och det resultatbaserade stödet motsvarar hela det ansökta stödet. De som uppnår resultatet får alltså hela det ansökta stödet. Om minimipoängantalet inte uppnås anses detta inte vara en försummelse av vård- och underhållsskyldigheten och föranleder inte återkrav av stöd. Dessa omständigheter bedöms separat. Invasiva arter är arter som nämns i EU:s förteckning över invasiva arter och den nationella förteckningen över invasiva arter.

Enligt 5 mom. i paragrafen beviljas stöd på det villkoret att stödmottagaren iakttar den vård och underhållsskyldighet som föreskrivs i lagens 40 §.

Enligt den föreslagna paragrafens 6 mom. utfärdas närmare bestämmelser om minimiarealen för naturvårdsobjekt i lundar, poängsättningen av naturvårdsobjekt i lundar och minimipoängantalet för uppnått resultat samt andra förutsättningar för beviljande av stöd enligt denna paragraf genom förordning av statsrådet.

25 a §. Projektansökan kopplad till anbudsförfarande. Paragrafen är ny. Den anknyter till stöden i föreslagna nya 4 a kap.

Enligt paragrafens 1 mom. väljs finansierade projekt för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar genom projektansökan som har kopplats till anbudsförfarande. Det kan finnas högst två arbetsslagsspecifika ansökningsomgångar om året. Projektansökan för olika arbetsslag kan ordnas samtidigt eller vid olika tidpunkter. Bestämmelser om informering om ansökningsomgången finns i 25 § 2 mom.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om undantag från ansökan om projekt för restaurering av myrar. Ansökan om stöd för restaurering av myrar sker i två steg. I det första steget ska sökande i

ansökan ange det maximala behovet av stöd och till den ska fogas en plan som innehåller de uppgifter som behövs för poängsättningen. I det andra steget ska en verkställighetsplan fogas till ansökan. I det andra steget får skogscentralen beakta ny utredning, men de totala poängen enligt urvalsgrunderna får inte sjunka. Det ansökta stödbeloppet kan inte höjas i det andra steget.

Oberoende av om ansökan ordnas i ett eller två steg, kan projekten påbörjas först efter att skogscentralen har godkänt ansökan och verkställighetsplanen enligt 24 § 2 mom. Om inledandet av arbetet föreskrivs i 24 § 2 mom. i den gällande lagen.

25 b §. Anbudsförfarandets urvalsgrunder. Paragrafen är ny. Den anknyter till urvalsgrunderna för stödansökningar i föreslagna nya 4 a kap.

Enligt paragrafens 1 mom. ska urvalsgrunderna för projekt för lämnande av skyddszoner anknyta till längden på den strandlinje som skyddszonen omfattar, mängden levande träd i skyddszonen, mängden dött virke i skyddszonen, volymen för andelen lövträd i skyddszonen, skyddszonens enhetlighet samt diken och naturvärden i skyddszonen. Urvalsgrunderna styr stödet till objekt där skyddszonens naturvärden är så höga som möjligt. Dessutom gynnar urvalsgrunderna enhetliga skyddszoner som sträcker sig över flera gårdsbruk.

Enligt paragrafens 2 mom. ska urvalsgrunderna för projekt för restaurering av myrar anknyta till andelen för restaureringsåtgärdernas influensområde av myrens totalareal, konnektiviteten till ett skyddsområde eller icke-dikat myrområde, myrens huvudtyp på restaureringsåtgärdernas influensområde, antal gårdsbruk som deltar i restaureringen av andelen för restaureringens influensområde av hela avrinningsområdet. En extra poäng kan erhållas om det i objektet förekommer käll-, träsk- eller rikkärrområden. Urvalsgrunderna styr stödet till objekt i vilka restaureringsåtgärderna åstadkommer den största nyttan. Målet är att restaurera en så stor andel av myrbassängen som möjligt, och därför uppmuntrar poängsättningen även samarbete mellan markägare. Man prioriterar näringsrika myrtyper och objekt vars konnektivitet till skyddsområden eller myrar i naturtillstånd gör det möjligt för närliggande värdefulla myrarter att snabbt spridas till det restaurerade området. Även fördelar för skyddet av vattendrag vid ledning av vatten till det restaurerade området beaktas vid jämförelsen av ansökningarna.

Enligt paragrafens 3 mom. ska urvalsgrunderna för projekt för naturvård av lundar anknyta till objektets ekologiska kvalitet och vårdbehov. När det gäller under 40 år gamla lundar används andelen lövträd och mängden trädslag som urvalsgrund i fråga om objektets ekologiska kvalitet. När det gäller över 40 år gamla lundar används som urvalsgrund i fråga om objektets ekologiska kvalitet det dominerande trädbeståndets ålder, mängden ädla lövträd, mängden dött virke, andelen lövträd och trädbeståndets struktur. Med ädla lövträd avses lind, lönn, ek, ask, skogsalm och vresalm. Oberoende av skogens ålder beaktas konnektiviteten till lundobjekt med värdefulla arter. Som objekt med värdefulla arter betraktas bördiga mindre lundområden som avses i 10 § 2 mom. 3 punkten i skogslagen, naturtyper som avses i 64 § i naturvårdslagen och skyddade lundområden. Urvalsgrunderna styr stödet till objekt, där den ekologiska kvaliteten är så hög som möjligt med där vård ändå behövs. När det gäller urvalskriterierna för ekologisk kvalitet på över 40 år gamla skogar ingår bland dem värdefulla särdrag relaterade till trädbeståndets struktur som beskrivs i naturtypen i Natura 2000-naturtypsguiden. Eftersom unga lundar inte har samma strukturella drag som mogna och gamla lundar, har separata urvalsgrunder valts för dem.

I paragrafens 4 mom. föreslås att närmare bestämmelser om poängsättning av ansökningar om lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 c §. *Val av ansökningar i anbudsförfarande.* Paragrafen är ny. Den anknyter till stöden i föreslagna nya 4 a kap.

Enligt paragrafens 1 mom. godkänns de ansökningar som fått det minsta jämförelsetalet i anbudsförfarande. Om två ansökningar får samma jämförelsetal avgör skogscentralen deras ordningsföljd genom lottdragning.

Enligt paragrafens 2 mom. utfärdas bestämmelser om beräkning av jämförelsetal genom förordning av statsrådet.

25 d §. *Komplettering av ansökan och offentlighet i projektansökan.* Enligt paragrafens 1 mom. får skogscentralen inte beakta sådan utredning som lämnats in efter den utsatta tiden för projektansökan och som har betydelse för poängsättningen av ansökningarnas urvalsgrunder eller i övrigt för valet av åtgärder, såvida det inte är fråga om en ny utredning som avses i 25 a § 2 mom. Bestämmelsen gäller alla projektansökningar, inklusive föreslagna anbudsförfarande. Bestämmelsen anknyter till likabehandling av stödsökande. Syftet är att alla ska ha lika mycket tid för att färdigställa sina ansökningar. I synnerhet när det gäller anbudsförfarande är avsikten att förhindra situationer där sökande ändrar det ansökta stödbeloppet på grund av andra parter ansökningar. Projektansökan i form av anbudsförfarande påminner således rätt mycket om upphandling.

I den första meningen i paragrafens 2 mom. hänvisas till offentlighetslagen (621/1999). I 7 § i offentlighetslagen föreskrivs om tidpunkten för när en handling som inkommit till en myndighet blir offentlig. Enligt 7 § 1 mom. i offentlighetslagen blir en handling som har inkommit till en myndighet för behandling av ett ärende eller annars i samband med ett ärende som hör till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter offentlig när myndigheten har fått den. Enligt första meningen i 7 § 2 mom. i offentlighetslagen blir sakkunnigutlåtanden och andra sådana handlingar som enligt beslut därom ska öppnas vid en bestämd tidpunkt eller efter en viss tid med de begränsningar som avses i 1 mom. offentliga när de öppnas. Enligt den andra meningen i 7 § 2 mom. i offentlighetslagen blir ansökningar om deltagande i offentlig upphandling samt anbud och andra handlingar som gäller upphandling med de begränsningar som avses i 1 mom. offentliga först när ett avtal har slutits. Enligt propositionen kan offentliggörande av handlingar som lämnats till skogscentralen i samband med projektansökan inte kopplas till öppnande av handlingar eller slutande av avtal. I projektansökan är det fråga om beviljande av stöd. Förfarandet inbegriper inte slutande av avtal mellan statsunderstödsmyndigheten och stödmottagaren. Däremot fattar skogscentralen beslut om de projekt som beviljas finansiering. Enligt propositionen är det i fråga om projektansökan motiverat att föreskriva om offentliggörande av ansökningshandlingar som lämnats till skogscentralen. Det föreslås att ansökningshandlingar i projektansökan blir offentliga först efter att skogscentralen fattat beslut om projekt som beviljas finansiering.

I 11 § 1 mom. i offentlighetslagen föreskrivs om en parts rätt att ta del av en handling som i övrigt är sekretessbelagd. Således har sökande, ändringssökande och andra, vars rättighet, intresse eller skyldighet saken gäller (part), rätt att av den behandlande myndigheten även få information om innehållet i icke-offentliga handlingar, som kan eller har kunnat påverka behandlingen av partens ärende. Undantag från en parts rätt att ta del av en handling utgörs enligt 11 § 2 mom. 6 punkten av situationer där det vid offentlig upphandling är fråga om en annan anbudssökandes eller anbudsgivares företagshemligheter med undantag för det totalpris som används vid anbudsjämförelsen. Enligt offentlighetslagen verkar det som att en part som deltagit i projektansökan kunde åberopa sin partsställning och begära uppgifter som klassificerats som affärshemligheter av skogscentralen. Eftersom projektansökan delvis påminner om upphandlingsförfarande, föreslås det att en part, till skillnad från vad som

föreskrivs i 11 § 1 mom. i offentlighetslagen, inte ska ha rätt till information om affärshemligheter som ingår i ansökningshandlingar som en annan deltagare i projektansökan lämnat in. Syftet med bestämmelsen är att oron för att avslöjande av affärshemligheter inte ska utgöra ett hinder för deltagande i projektansökan. Det kan dock konstateras att ansökan om stöd hos skogscentralen i allmänhet inte involverar affärshemligheter. I rättspraxis har till exempel enhetspriser i anbudshandlingar betraktats som affärshemligheter (HFD 2007:83). Även grunder för prissättningen kan involvera affärshemligheter (HFD 18.11.2015 L 3348).

33 §. Förpliktelser som följer av Europeiska unionens lagstiftning vid stödbeslut. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om de uppgifter som ska anges i stödbeslut om stöd av mindre betydelse och om återkrav av beslut som strider mot bestämmelsen. Eftersom de föreslagna nya stöden enligt 4 a kap. är avsedda att beviljas som stöd av mindre betydelse, föreslås det att paragrafen ska ändras så att stödet för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar nämns i den. Stödet för vård av plantbestånd och ungskog är redan i dag stöd av mindre betydelse.

35 §. Vissa beslut om stödbelopp. Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Enligt det ska skogscentralen på ansökan av markägaren separat besluta om huruvida stöd för restaurering av myrar och naturvård av lundar även ska betalas för uppnående av resultat. Beslutet fattas efter att en anmälan om uppnående av resultat lämnats in till skogscentralen inom den utsatta tiden. I 23 c § 4 mom. i lagförslaget föreskrivs om poängsättning av resultat för restaurering av myrar och i 23 d § 4 mom. om poängsättning av resultat för naturvård av lundar. Avsikten är att bedöma resultatet cirka åtta år efter vidtagandet av åtgärderna. Då är de eftersträvade konsekvenserna av åtgärderna redan konkreta. Resultatbaserat stöd kan inte betalas ut om anmälan lämnas in för sent. Dessutom föreslås att utbetalat stöd inte behöver återbetalas trots att resultatet inte uppnås eller anmäls inom den utsatta tiden.

När det gäller nya 35 § 3 mom. kan det konstateras att det i 41 § i den gällande lagen föreskrivs om överföring av vård- och underhållsskyldigheten och andra skyldigheter som hänför sig till stödet till en ny ägare. Genom beslut av skogscentralen överförs då också de stödrelaterade rättigheterna till den nya ägaren. Enligt propositionen är bestämmelsen också tillämplig på de föreslagna stöden. Vid byte av ägare kan det således hända att den tidigare ägaren beviljats stöd för utförande av arbeten och att den nya ägaren kan göra en anmälan om uppnående av resultat till skogscentralen och få den del av stödet som betalas för uppnående av resultat. Den nya ägaren ska då uppfylla kraven enligt 4 § i incitamentssystemslagen. Dessutom ska den nya ägaren vara berättigad till stöd av mindre betydelse.

Det föreslås att ett nytt 4 mom. fogas till paragrafen. Enligt det utfärdas bestämmelser om innehållet i anmälan enligt 3 mom. genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

40 §. Vård- och underhållsskyldighet. I paragrafen föreskrivs om vård- och underhållsskyldigheten för olika arbetsslag. Det föreslås att paragrafen ska ändras så att den även omfattar vård- och underhållsskyldighet relaterad till stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar. Vård- och underhållsskyldigheten relaterad till vård av plantbestånd och ungskog behöver inte ändras på grund av de föreslagna ändringarna. Om ägaren byts överförs vård- och underhållsskyldigheten till den nya ägaren i enlighet med 41 § i den gällande lagen. Vård- och underhållsskyldigheten relaterad till vård av plantbestånd och ungskog innebär att området inte får börja användas så att användningen av området för skogsbruksändamål väsentligt förhindras. Dessutom ska skogsområdet vidareutvecklas så att stöd för plantbestånd och ungskog inte behöver för objektet innan det gått fem år. På området får inte heller utföras föryngringsavverkningar eller avverkningar som inte är ändamålsenliga med tanke på skogsodling. Lämnande av en större andel lövträd än i genomsnitt kan öka

skogsskador som orsakas av hjortdjur. Försummelse av vård- och underhållsskyldigheten kan dock inte bero på skada som hjortdjur eller andra djur orsakar plantbestånd och ungskog. Det föreslås att objekt som beviljats stöd för lämnande av skyddszoner fogas till den andra meningen i paragrafens 1 mom. I dem gäller vård- och underhållsskyldigheten tio år efter att det stöd som beviljats för åtgärden betalats ut. Vård- och underhållsskyldigheten i objekt som beviljats stöd för restaurering av myrar och naturvård av lundar konstateras i en separat mening, eftersom den är tudelad. Den första vård- och underhållsskyldigheten börjar efter utbetalningen av stödet för utförandet av arbetet och pågår i tio år. Eftersom det är motiverat att bedöma uppnåendet av resultaten för restaurering av myrar och naturvård av naturvård av lundar under sommaren, sker bedömningen cirka åtta år efter slutförandet av åtgärderna. Om det konstateras att resultatet för restaurering av myrar eller naturvård av lundar har uppnåtts, börjar en ny vård- och underhållsskyldighet som gäller i tre år efter att det resultatbaserade stödet har betalats ut. I praktiken förlänger denna nya skyldighet den totala vård- och underhållsskyldigheten med cirka ett år. Om markägaren inte enligt 35 § anmäler uppnående av resultat inom den tid skogscentralen fastställer eller tillräckligt resultat inte uppnås, börjar inte heller den nya vård- och underhållsskyldigheten, utan då är den endast tio år lång. Det är motiverat att införa en så lång vård- och underhållsskyldighet som möjligt i syfte att uppnå fördelarna med åtgärden.

Den sista meningen i den gällande lagens 1 mom., enligt vilken området inte får användas så att användningen av området för skogsbruksändamål väsentligt förhindras, står delvis i strid med målet för de nya understödda åtgärderna. Därför föreslås ett undantag från kravet, om vård- och underhållsskyldigheten anknyter till stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar. Då får området som omfattas av underhållet inte bli föremål för annan markanvändning. Således får området inte till exempel röjas till åker, bebyggas eller ändras till skyddsområde utan upphävning av vård- och underhållsskyldigheten enligt 42 §.

Paragrafens 2 mom. beskriver innehållet i vård- och underhållsskyldigheten enligt arbetsslag. Det föreslås att det till mom. fogas en sjätte punkt om innehållet i vård- och underhållsskyldigheten relaterad till restaurering av myrar. Enligt den får nya diken inte grävas eller gamla diken istandsättas på en restaurerad myr, anordningar och konstruktioner på området ska hållas i ett ändamålsenligt skick och det avdunstande trädbeståndet ska upprätthållas på en nivå som främjar återställningen.

Paragrafens 3 mom. förbjuder förnyelseavverkning och avverkning som inte är ändamålsenlig med tanke på skogsodling under vård- och underhållsskyldighetens giltighetstid. Eftersom målen för de föreslagna nya arbetsslagen kan stå i strid med denna skyldighet att det till mom. fogas en andra mening som gäller lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar. Skyldigheten formuleras så att den hänvisar till målen för arbetsslaget och möjliggör avverkning och vårdåtgärder som främjar mångfalden. Det föreslås att det till mom. fogas en fjärde mening med en förteckning över åtgärder som är förbjudna under giltighetstiden för vård- och underhållsskyldigheten på områden som beviljats stöd för lämnande av skyddszoner. Dessa åtgärder består av markberedning, restaurering av diken eller grävning av nya diken, gödsling samt användning av bekämpningsmedel och andra kemikalier. Syftet med skyldigheten är inte att förhindra åtgärder för restaurering av små vattendrag.

46 §. Återkrav av vissa stöd. Enligt den andra meningen i paragrafens 1 mom. återkrävs beviljat stöd av den nya enskilda markägare som har försummat vård- och underhållsskyldigheten. Det föreslås att det till förteckningen över stödformer i bestämmelsen fogas stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Incitamentssystemslagen innehåller bemyndiganden för statsrådet och delvis också för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda närmare bestämmelser genom förordning.

Enligt 5 § 4 mom. i lagförslaget ska den nya förordningen om stöd av mindre betydelse anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelsen finns också i den gällande lagen.

Enligt 10 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas bestämmelser om kravet på innehållet i en verkställighetsplan, en verkställighetsanmälan och en vårdplan för torvmarksskog genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelsen finns också i den gällande lagen.

Enligt 13 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas bestämmelser om minimiarealen för objekt där vård av plantbestånd och ungskog utförs, om avlägsnandet av trädbestånd från objektet, om de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medelhöjd och trädbestånd som blir kvar att växa, om konstaterande av utförd vård av plantbestånd eller ungskog, en större andel lövträd än i genomsnitt samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd genom förordning av statsrådet.

Det föreslås att det 23 § 4 mom. i lagförslaget föreskrivs att det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om områden som är känsliga med tanke på skyddet av vattendrag, skyddszonens maximi- och minimibredd och om andra förutsättningar för att bevilja stöd vilka föreskrivs i paragrafen.

Enligt 23 c § 6 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om minimiarealen för influensområdet för restaureringsåtgärder på myrar, poängsättningen av uppnåendet av resultat för restaurering av myrar och minimipoängantalet för uppnått resultat samt andra förutsättningar för beviljande av stöd enligt denna paragraf genom förordning av statsrådet.

Enligt 23 d § 5 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om minimiarealen för naturvårdsobjekt i lundar, poängsättningen för uppnående av resultat i naturvårdsobjekt i lundar och minimipoängantalet för uppnått resultat samt andra förutsättningar för beviljande av stöd enligt denna paragraf genom förordning av statsrådet.

Enligt 25 b § 4 mom. utfärdas närmare bestämmelser om poängsättning av ansökningar om lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar genom förordning av statsrådet.

Enligt 25 c § 2 mom. i lagförslaget utfärdas bestämmelser om beräkning av jämförelsetal genom förordning av statsrådet.

Enligt 35 § 4 mom. i lagförslaget föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet om innehållet i den anmälan som avses i 35 §. 3 mom.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

Avsikten är att för första gången tillämpa 25 d § i den föreslagna lagen på projektansökan som öppnas efter lagens ikraftträdande.

Stöd för lämnande av en större andel lövträd än i genomsnitt och vård av plantbestånd och ungskog samt lämnande av skyddszoner kan sökas från och med den 1 januari 2027.

Stöd som anknyter till lämnande av en större andel lövträd än i genomsnitt vid vård av plantbestånd och ungskog ska betalas senast den 31 december 2032. De övriga stöden enligt lagförslaget ska betalas senast den 31 december 2041.

De föreslagna bestämmelserna är i kraft lika länge som incitamentssystemslagen, dvs. till den 31 december 2029.

10 Verkställighet och uppföljning

Genomförandet av försöken förutsätter förändringar i skogscentralens informationssystem. Förändringar krävs i handläggningssystemen för projekt och informationssystemen för inspektioner. Ett framgångsrikt genomförande av försöken förutsätter således att skogscentralen ägnar sig åt att ge information, utbildning och rådgivning för skogsägare och aktörer i fråga om möjligheterna till stöd och villkoren för dem.

De testade stödmodellernas ändamålsenlighet och resultat verifieras genom ett forskningsprojekt på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet. Forskningsprojektet ska åtminstone omfatta en jämförelse med nuvarande stöd och deras allokering med tanke på fördelar och kostnadseffektivitet, mätning och verifiering av resultaten samt stödets incitament och attraktivitet ur stödmottagarnas perspektiv. Det är väsentligt att identifiera de fördelar som resultatbaserade stöd och miljövänliga anbudsförfaranden kan medföra jämfört med de nuvarande stöden baserade på direkta kostnader och inkomstbortfall – dock utan att glömma involverade risker och osäkerhet beträffande uppnående av resultat. Före beredningen av det nya incitamentssystemet är det inte möjligt att utreda alla konsekvenser av försöket, eftersom resultaten av restaurering av myrar och naturvård av lundar bedöms först cirka åtta år efter vidtagandet av åtgärderna.

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Propositionen har inget samband med andra propositioner.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Förslaget hänförs till statens budgetproposition för år 2026 och avses bli behandlat i samband med den.

Det föreslagna stödet för vård av plantbestånd och ungskog som beviljas på basis av andelen lövträd finansieras ur statsbudgetens moment 30.40.44 (Stöd för trygghet av en hållbar virkesproduktion). De övriga stöden i försöket, dvs. lämnande av skyddszoner, restaurering av

myrar och naturvård av lundar finansieras ur statsbudgetens moment 30.40.45 (Främjande av vården av skogsnatur). Propositionen förutsätter inte ändringar av anslagen.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Inledning

Propositionen har kontaktpunkter med författningsnivån, grundläggande fri- och rättigheter och tilldelande av en offentlig förvaltningsuppgift till någon annan än en myndighet. Regleringen har också starka kontaktpunkter med EU:s statsstödsreglering.

12.2 Författningsnivå

Enligt 80 § i grundlagen ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Enligt paragrafen i fråga är utgångspunkten att statsrådet utfärdar förordningarna och att ministeriet kan bemyndigas att utfärda förordningar främst om frågor som är av teknisk natur och om frågor som har ringa samhällelig eller politisk betydelse. Bemyndigandet ska vara exakt och noggrant avgränsat.

Stöden enligt den gällande lagen och de föreslagna stöden beviljas enligt prövning. Det innebär att stöd kan beviljas inom gränserna för de anslag som årligen anvisas i statens budget.

Statsrådet har en normgivningsbehörighet som hänför sig till förfarandet för budgettillämpning och behörighet att meddela kompletterande föreskrifter för budgetanslag. Grundlagens bestämmelser om delegering av lagstiftningsbehörighet och utfärdande av förordningar hade inte som syfte att begränsa statsrådets normgivningsbehörighet (se RP 1/1998 rd, s 132/II och GrUU 47/2001 rd och GrUU 39/2005 rd). En allmän bestämmelse om statsrådets behörighet fogades efter grundlagsreformen till lagen om statsbudgeten (423/1988, ändrad genom 689/2001). Enligt 7 c § i lagen om statsbudgeten kan närmare bestämmelser om användningen av ett anslag i enlighet med budgeten utfärdas av statsrådet genom förordning.

Den gällande lagens 1 kap. innehåller allmänna bestämmelser om beviljande av stöd. Till lagens 1 kap. fogas en bestämmelse om stödbelopp vid anbudsförfarande. Bestämmelsen gäller stödet för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar. Dessutom kompletteras den gällande lagens 5, 8 och 10 § med hänvisningar till de föreslagna nya stöden.

Om grunderna för beviljande av stöd föreskrivs genom lag. I den gällande lagen finns dessa bestämmelser i 2–4 kap. där det fastställs för vilka åtgärder och projekt stöd kan beviljas och de centrala villkoren för att stöd ska beviljas. Det föreslås att lagens 13 §, som gäller vård av plantbestånd och ungskog, ska ändras så att den gör det möjligt att bevilja stöd om objektet efter vårdarbetet har en större andel lövträd än i genomsnitt av det totala trädbeståndet. Denna paragraf finns i lagens 2 kap. Dessutom fogas bestämmelser som begränsar beviljande av stöd i vissa fall till lagens 2 och 4 kap. Det föreslås också att det till lagen fogas ett nytt 4 a kap., där det föreskrivs om stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar. Övriga krav för att stöd ska beviljas fastställs genom förordning av statsrådet. De omständigheter som preciserar villkoren i paragrafen i fråga räknas upp i bestämmelsen om bemyndigandet. De nya stöden för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar beviljas genom anbudsförfarande. Därför är det påkallat att till lagen foga en bestämmelse om stödbelopp vid detta förfarande.

Statsrådets normgivningsbehörighet begränsas av att de föreslagna stöden hör till den lagstiftning som gäller statsstöd i grundfördraget. Bemyndigandet begränsas även av riksdagens beslut om anslag som tas in i statens budget, om anslagens användningsändamål och om andra motiveringar i budgeten. Med beaktande av de ovan nämnda omständigheterna och även statsrådets behörighet att meddela föreskrifter som kompletterar anslagen i statsbudgeten och 7 c § i lagen om statsbudgeten, kan de krav som ställs i bestämmelsen om bemyndigande i grundlagen anses vara uppfyllda.

Förslaget innehåller också några bemyndiganden att utfärda förordning för jord- och skogsbruksministeriet. De ingår i lagförslagets 5 § 4 mom. och 35 § 4 mom. Den förstnämnda bestämmelsen om bemyndigande ingår redan i den gällande lagen. Lagförslagets 35 § 4 mom. anknyter i sin tur till uppnående av resultat när det gäller stödet för restaurering av myrar och naturvård av lundar. Enligt 35 § 3 mom. fattar skogscentralen beslut om utbetalning av dessa stöd också på basis av resultat. Beslut fattas utifrån anmälan till skogscentralen. Om denna anmälan föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. De omständigheter som ska anges genom förordning är av teknisk natur och har liten samhällelig och politisk betydelse.

I 5–7 kap. i den gällande lagen föreskrivs om beviljande och utbetalning av stöd, skyldigheter som hör till stöden, tillsyn samt återkrav av stöd. Dessutom tillämpas i regel motsvarande bestämmelser i statsunderstödslagen på stöden.

Till lagens 5 kap. fogas särskilda bestämmelser om anbudsförfarande (25 a–25 c § i lagförslaget), projektansökan (25 d § i lagförslaget) och beslut om stödbelopp (35 § 3 mom. i lagförslaget). I 25 b § i lagförslaget föreskrivs om urvalsgrunder för ansökningar i anbudsförfarande. Närmare bestämmelser om poängsättning relaterad till anbudsförfarande utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 25 c § i lagförslaget godkänns de ansökningar som fått det minsta jämförelsetalet i anbudsförfarandet. Således föreskrivs om urvalsgrunderna genom lag. Närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet. När det gäller projektansökan begränsas möjligheten att komplettera ansökan efter den utsatta tiden för projektansökan och samtidigt senareläggs offentliggörandet av handlingar i projektansökan på samma sätt som för upphandlingshandlingar enligt offentlighetslagen (25 d § i lagförslaget). Det är motiverat att föreskriva om dessa omständigheter relaterade till sökandes rättigheter på lagnivå.

I lagens 6 kap. finns bestämmelser om stödrelaterade skyldigheter. Det är motiverat att komplettera bestämmelsen om den stödrelaterade vård- och underhållsskyldigheten i den gällande lagen till följd av de nya stöden (40 § i lagförslaget).

12.3 Grundläggande rättigheter

Stödet för lämnande av skyddszoner enligt 23 b § i lagförslaget testas regionalt. Stödet beviljas i Egentliga Finland, Norra Karelen och Kajanaland. På denna punkt anknyter paragrafen till bestämmelserna om likabehandling i 6 § i grundlagen. Grundlagsutskottet har dock ansett att försökslagstiftning som leder till en viss särbehandling i och för sig är godtagbar ur ett jämställdhetsperspektiv. Grundlagsutskottet har konstaterat att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning följer av jämlikhetsprincipen när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas och att ett försök åtminstone inom vissa gränser kan vara en godtagbar grund för att pruta på formell jämlikhet i regionalt hänseende (GrUU 20/2012 rd, s. 2, och de utlåtanden som nämns där). Utskottet har förutsatt att försöksområdet ska anges direkt i lag (GrUU 20/2012 rd). Enligt utskottet ska också en tidsgräns fastställas för bestämmelserna om försök så att de bara gäller under den korta tid som behövs för försöket

(GrUU 20/2012 rd). Utskottet har kopplat samman frågan om godtagbar grund för ett försök också med att det uttryckligen ska ge uppgifter och erfarenheter om vissa planerade reformers konsekvenser (GrUU 51/2016 rd). Lagförslaget uppfyller dessa krav.

Lagförslagets 25 d § 2 mom. anknyter till offentlighetsprincipen. Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. Enligt 12 § 2 mom. i grundlagen har var och en rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar. Lagstiftaren får endast dra upp sådana gränser för offentligheten som kan anses nödvändiga enligt grundlagen (GrUU 43/1998 rd). I den andra meningen i 25 d § 2 mom. i lagförslaget är det fråga om att offentliggöra handlingar med dröjsmål. En motsvarande bestämmelse finns i 6 § 1 mom. 3 punkten i offentlighetslagen. Den föreslagna begränsningen av offentligheten kan anses vara ringa. I den tredje meningen i 25 d § 2 mom. i lagförslaget är det däremot fråga om att begränsa en parts rätt till information om affärshemligheter. Enligt paragrafen har en part inte rätt till information om affärshemligheter som ingår i en annan deltagande parts ansökningshandlingar för projektansökan. Det är fråga om en motsvarande begränsning av tillgången till uppgifter som i offentlighetslagens 11 § 2 mom. 6 punkt som gäller upphandling. Projektansökan och i synnerhet anbudsförfarande har likheter med förfarandet. Det är viktigt att oron för att affärshemligheter avslöjas inte hindrar sökande av stöd i projektansökan. Undantaget gäller alltså endast projektansökan. Eftersom största delen av incitamentssystemets stöd beviljas utan projektansökan, är tillämpningsområdet för bestämmelsen begränsad. Begränsningen av tillgången till information i den tredje meningen i 25 d § 2 mom. i lagförslaget kan anses vara ringa och motiverad med beaktande av att den påminner om den motsvarande bestämmelsen avseende offentlig upphandling i offentlighetslagen.

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Enligt paragrafens 2 mom. ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Alla föreslagna nya stöd främjar tillgodoseendet av denna grundläggande rättighet.

12.4 Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock anförtros endast myndigheter.

I lagen om Finlands skogscentral (418/2011) föreskrivs det om skogscentralorganisationen. Lagen i fråga bedömdes av grundlagsutskottet. Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande (GrUU 53/2010 rd) att de dåvarande skogscentralerna ända sedan 1928 under olika namn skött uppgifter som hör samman med att främja och utöva tillsyn över enskilt skogsbruk, varför det handlar om en väldigt etablerad administrativ lösning. Lagen om Finlands skogscentral innehåller hänvisningar till förvaltningslagen (434/2003), till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och till språklagen (423/2003). Rättssäkerheten och principen om god förvaltning främjas dessutom av de olika procedurbestämmelserna om beviljande, utbetalning, återkrav och övervakning av stöd i den gällande lagen. Dessutom tillämpas i regel motsvarande bestämmelser i statsunderstödslagen på stöden. Uppgifter som innebär betydande utövande av offentlig makt hör till Livsmedelsverket.

Det måste dock separat bedömas om de uppgifter som ges till skogscentralen innebär betydande utövande av offentlig makt. I den gällande lagen finns särskilda bestämmelser om återkrav. I denna proposition föreslås inga ändringar av dem. Det må konstateras att besluten om återkrav av stöd fattas av livsmedelsverket. Relevanta aspekter relaterade till grundlagen har bedömts i förarbetena till incitamentssystemslagen (se RP 167/2022 rd, s. 105). Beviljande av stöd eller val av projekt som beviljas stöd i projektansökan är inte betydande utövande av offentlig makt. Det är inte heller det anbudsförfarande som är kopplat till projektansökan. Livsmedelsverket fattar beslut om återkrav av de föreslagna nya stöden.

På basis av det som anförs ovan anses det i propositionen att tilldelandet av de verkställighetsuppgifter som avses i lagen till skogscentralen uppfyller kravet i grundlagens 124 § på att detta behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och att detta inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet eller andra krav på god förvaltning.

12.5 Förhållande till EU:s statsstödsreglering

Grundlagsutskottet har riktat uppmärksamhet mot notifieringen och det anknutna verkställighetsförbudet. Utskottet har anmärkt att enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget ska kommissionen underrättas redan om planer för beviljande eller ändring av stöd i så god tid att den kan framföra anmärkningar (GrUU 15/2018 rd). Statliga stöd ska i regel anmälas till Europeiska kommissionen. Stöd av mindre betydelse bildar dock ett undantag från anmälningsskyldigheten för statliga stöd. Högst 300 000 euro under tre skatteår kan betalas som stöd av mindre betydelse till ett företag. Det stöd för vård av plantbestånd och ungskog som enligt incitamentssystemslagen beviljas i dag som stöd av mindre betydelse. Även de föreslagna nya stöden beviljas som stöd av mindre betydelse. I avsnitt 4.2.4 ovan bedömdes att kvoten för de minimis-stöd kan fyllas för vissa stödmottagare. När rättsgrunden för statligt stöd är de minimis-stöd ska medlemsstaterna dock iaktta den relevanta EU-förordningen, och på denna punkt finns det inget nationellt handlingsutrymme.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket (71/2023) 5 § 4 mom., 8 § 1 mom., 10 § 1 mom., 13 § 1 och 4 mom., 33 § 1 mom., 40 § 1–3 mom. och 46 § 1 mom.,
av dem 5 § 4 mom. och 33 § 1 mom., sådana de lyder i lag 1129/2023 samt 10 § 1 mom., 40 § 1 och 2 mom. och 46 § 1 mom. sådana de lyder i lag 711/2024, och
fogas till lagen nya 11 a, 16 a och 23 a §, ett nytt 4 a kap. och nya 25 a–25 d § samt till 35 § nya 3 och 4 mom. som följer:

5 §

Iakttagande av vissa regler om statligt stöd

Stöd för vård av plantbestånd och ungskog, lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar beviljas som stöd av mindre betydelse enligt den EU-rättsakt som gäller vid tidpunkten i fråga och som kan tillämpas på stöd av mindre betydelse inom skogsbruket. Vad som föreskrivs i 1–3 mom. gäller dock inte stöd som nämns i detta moment. Den EU-rättsakt som avses ovan anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 §

Annat offentligt stöd

Ett villkor för att stöd enligt denna lag ska beviljas är att det för det arbete eller den åtgärd som ska finansieras inte har beviljats andra förmåner av offentliga medel. Ett villkor för beviljande av miljöstöd samt stöd för vård av skogsnaturen, hyggesbränning, lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar är dessutom att det för objektet i fråga inte med stöd av naturvårdslagstiftningen har finansierats åtgärder med statliga medel under de senaste fem åren före ansökan.

10 §

Verkställighetsplan, anmälan om verkställande och plan för vård av torvmarksskog

För beviljande av stöd för vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen, hyggesbränning, lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar enligt denna lag förutsätts en verkställighetsplan som godkänts av skogscentralen. En verkställighetsplan för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog ska basera sig på en tidigare upprättad plan för vård av torvmarksskog som har finansierats med stöd av denna lag. Efter att ovannämnda arbeten i skogen och planen för vård av torvmarksskog har slutförts ska en anmälan om verkställande lämnas till skogscentralen inom den tid som skogscentralen bestämmer. Dessutom ska det om utförande av åtgärder som gäller

vård av plantbestånd och ungskog ges in en anmälan om verkställande till skogscentralen i samband med ansökan om stöd.

11 a §

Stödets storlek och användning av medel inom ramen för anbudsförfarandet

Beloppet av stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar bestäms utifrån det stödbelopp som enligt stödansökan behövs för genomförande av projektet. I det behövliga stödbeloppet ingår därmed också stöd för verkställighetsplanen och de inkomster som stödmottagaren eventuellt får genom vidtagandet av de åtgärder som ska finansieras dras inte av från det behövliga stödbeloppet.

Vid en ansökningsomgång för projekt som gäller lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar kan högst 80 procent av det sammanlagda beloppet av de stöd som söks för varje arbetsslag godkännas, dock högst det anslagsbelopp för arbetsslaget i fråga som angetts i utlysningen av stödet.

Stödbeloppet för restaurering av myrar och naturvård av lundar är 100 procent av det stödbelopp som avses i 1 mom., om resultatet för restaureringen och naturvården uppnås. Om resultatet inte uppnås uppgår stödet till 80 procent av stödbeloppet.

2 kap.

Ekologiska stöd och stöd som främjar skogarnas tillväxt

13 §

Vård av plantbestånd och ungskog

Stöd kan beviljas för tidig slyröjning i plantbestånd, gallring av plantbestånd och ungskog samt avlägsnande och gallring av låg skärm. Ett villkor för att stöd ska beviljas är att åtgärden inte är kommersiellt lönsam. Dessutom kan stöd beviljas för hopsamling av klenträd i samband med dessa arbeten. Likaså kan stöd beviljas på den grunden att objektet efter vårdarbetet har en större andel lövträd än genomsnittet för det totala trädbeståndet.

Närmare bestämmelser om minimiarealen för objekt där vård av plantbestånd och ungskog utförs, om avlägsnandet av trädbestånd från objektet, om de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medellängd och trädbestånd som blir kvar att växa, om konstaterande av utförd vård av plantbestånd eller ungskog, om lämnande av en större andel lövträd än i snitt och om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 a §

Begränsningar för beviljande av vissa stöd

Stöd för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, en plan för vård av torvmarksskog, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog beviljas inte om samma objekt har beviljats finansiering ur statliga medel för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar.

4 kap.

Bevarande av skogarnas biologiska mångfald och vård av skogsnaturen

23 a §

Begränsningar för beviljande av vissa stöd

Miljöstödvård och stöd för vård av skogsnaturen och för hyggesbränning beviljas inte om samma objekt har beviljats finansiering ur statliga medel för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar.

4 a kap.

Vissa försöksprojekt

23 b §

Lämnande av skyddszoner

Stöd kan beviljas inom landskapen Egentliga Finland, Norra Karelen och Kajanaland för skyddszoner som lämnas vid stranden av strömmande vatten vid föryngringsavverkning.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) området för föryngringsavverkningen är beläget i ett område som är särskilt känsligt med tanke på vattenvården eller att lämnandet av en skyddszon skyddar betydande naturvärden,

2) objektets topografi, jordart och andra särdrag har beaktats vid planeringen och anläggandet av skyddszonen,

3) skyddszonen uppfyller kraven på minimi- och maximibredd; undantag får göras till vissa delar från förutsättningen om maximibredd om det är nödvändigt på grund av de särdrag som anges i 2 punkten eller om man genom det skyddar hotade arter,

4) i skyddszonen vidtas endast åtgärder för att främja mångfalden.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om områden som är känsliga med tanke på vattenvården, naturvärden som ska skyddas, minimi- och minimibredd för skyddszoner samt om övriga förutsättningar för beviljande av stöd enligt denna paragraf utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 c §

Restaurering av myrar

Stöd kan beviljas för restaurering av myrar.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) det myrområde som ska restaureras är en sådan livsmiljö som avses i bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869, nedan *förordningen om restaurering av natur*, och som inte är i ett sådant gott tillstånd som avses i artikel 3.4 i den förordningen,

2) restaureringsåtgärdernas verkningsområde utgör ett enhetligt område,

3) restaureringsåtgärdernas verkningsområde uppfyller kravet på minimiareal.

Stöd beviljas inte om det kan bedömas att myren inte kan restaureras genom de planerade åtgärderna eller om genomförandet av de planerade åtgärderna orsakar mera skada än nytta med tanke på naturvärdena.

Resultatet av restaureringen av en myr bedöms på basis av poängsättning. Vid poängsättningen för restaurering av myrar bedöms det hur väl ledningen av vatten till det restaurerade området har lyckats, huruvida de tilltäckta diken är täta och hur väl kärrvegetationen har återhämtat sig. Resultatet ska anses ha uppnåtts om objektet har uppnått det minimipoängantal som beräknas i enlighet med bedömningskriterierna.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om minimiarealen för verkningsområdet för restaureringsåtgärderna för myrar, om den poängsättning som används för att bedöma uppnåendet av resultatet för restaureringen av en myr och det minimipoängantal på basis av vilket resultatet kan anses ha uppnåtts, samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 d §

Naturvård av lundar

Stöd kan beviljas för naturvård av lundar.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) det område som ska vårdas är en lund som är en sådan livsmiljö som avses i bilaga 1 till förordningen om restaurering av natur och som inte är i ett sådant gott tillstånd som avses i artikel 3.4 i den förordningen,

2) objektet har behov av vård,

3) objektet uppfyller kravet på minimiareal.

Stöd beviljas inte om det kan bedömas att genomförandet av de planerade åtgärderna orsakar mera skada än nytta med tanke på naturvärdena.

Resultatet av naturvården av en lund bedöms på basis av poängsättning. I poängsättningen för naturvård av lundar bedöms förekomsten av invasiva främmande arter, trädbeståndets struktur, mängden död ved och lundvegetationens återhämtning. Resultatet ska anses ha uppnåtts om objektet har uppnått minimipoängantalet beräknat i enlighet med bedömningskriterierna.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om minimiarealen för naturvårdsobjekt i lundar, om den poängsättning som används för att bedöma uppnåendet av resultatet för naturvårdsobjekt i lundar och det minimipoängantal på basis av vilka resultatet kan anses ha uppnåtts, samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 a §

Ansökningsomgång för projekt i samband med anbudsförfarande

Skogscentralen väljer vilka av de ansökningar som gäller lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar som ska finansieras utifrån en ansökningsomgång för projekt och ett anbudsförfarande. Det kan genomföras högst två ansökningsomgångar per arbetsslag om året. Bestämmelser om informering om ansökningsomgången finns i 25 § 2 mom.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. söks stöd för restaurering av myrar i två faser. I den första fasen ska det maximala stödbelopp som behövs anges i ansökan och till det ska fogas en plan som innehåller de uppgifter som behövs för poängsättning av ansökan. I den andra fasen ska en verkställighetsplan fogas till ansökan. I den andra fasen får skogscentralen

beakta ny utredning, om de totala poängen för urvalskriterierna för projektet inte sjunker. Det stödbelopp som söks i den andra fasen får inte höjas.

25 b §

Urvalskriterier för anbudsförfarandet

Urvalskriterierna för projekt som gäller lämnande av skyddszoner ska gälla

- 1) längden på den strandlinje som omfattas av skyddszonen,
- 2) det levande trädbeståndets storlek i skyddszonen,
- 3) mängden död ved i skyddszonen,
- 4) hur stor andel volymen av lövträdsbeståndet i skyddszonen utgör,
- 5) hur enhetlig skyddszonen är,
- 6) diken i skyddszonen, och
- 7) naturvärden.

Urvalskriterierna för projekt som gäller restaurering av myrar ska gälla

- 1) hur stor andel restaureringsåtgärdernas verkningsområde utgör av hela myrens areal,
- 2) huruvida restaureringsåtgärdernas verkningsområde är anslutet till ett skyddsområde eller till ett odikat myrområde,
- 3) den huvudsakliga typen av myr på restaureringsåtgärdernas verkningsområde,
- 4) antalet lägenheter som deltar i restaureringen,
- 5) hur stor andel arealen av restaureringens verkningsområde utgör av hela avrinningsområdet, och
- 6) förekomsten av källor och av myrtyperna madkärr och rikkärr.

Urvalskriterierna för projekt som gäller naturvård av lundar ska hänföra sig till den ekologiska kvaliteten och vårdbehovet hos objektet. Ett av urvalskriterierna när det gäller den ekologiska kvaliteten är huruvida objektet är anslutet till ett artmässigt värdefullt lundobjekt. När det gäller lundar som är under 40 år används som urvalskriterium för den ekologiska kvaliteten dessutom andelen lövträd och antalet trädarter. I lundar som är över 40 år används följande urvalskriterium för den ekologiska kvaliteten:

- 1) åldern på det dominerande trädbeståndet,
- 2) mängden grova träd,
- 3) mängden ädla lövträd,
- 4) mängden dött trädbestånd,
- 5) andelen lövträd, och
- 6) trädbeståndets struktur.

Närmare bestämmelser om poängsättningen av urvalskriterierna för ansökningar som gäller lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 c §

Val av ansökningar i anbudsförfarandet

I anbudsförfarandet godkänns de ansökningar som fått det lägsta jämförelsetalet. Skogscentralen avgör genom lottning i vilken ordning ansökningar som har fått samma jämförelsetal läggs.

Bestämmelser om beräkningen av jämförelsetalet utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 d §

Komplettering av handlingar och offentlighet i ansökningsomgångar för projekt

Skogscentralen får inte beakta sådan utredning som har lämnats in efter tidsfristen för ansökan och som är av betydelse för poängsättningen av urvalskriterierna i ansökningarna eller i övrigt när det gäller valet av åtgärder som ska finansieras, om inte det är fråga om ny utredning enligt 25 a § 2 mom.

Bestämmelser om handlingarnas offentlighet finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Ansökningshandlingarna från ansökningsomgångarna blir dock offentliga först när skogscentralen har fattat beslut om vilka projekt som ska finansieras. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 11 § 1 mom. i den lagen har en part inte rätt att få uppgifter om företagshemligheter som ingår i ansökningshandlingarna för någon annan som deltagit i ansökningsomgången.

33 §

Förpliktelser som följer av Europeiska unionens lagstiftning vid stödbeslut

Utöver vad som föreskrivs i den EU-rättsakt som avses i 5 § 4 mom. om de uppgifter som ska anges i stödbeslut om stöd av mindre betydelse, ska det av beslut om stöd för vård av plantbestånd och ungskog, lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar framgå att stöd som strider mot rättsakten i fråga återkrävs.

35 §

Vissa beslut om stödbelopp

Skogscentralen ska utöver det beslut som avses i 11 § i statsunderstödslagen också skilt besluta om huruvida stöd för restaurering av myrar och naturvård av lundar också betalas på basis av uppnående av resultatet. Beslutet fattas efter det att en anmälan om att resultatet har uppnåtts har lämnats till skogscentralen inom en av centralen utsatt tid.

Bestämmelser om innehållet i den anmälan som avses i 3 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

40 §

Vård- och underhållsskyldighet

En enskild markägare som har fått stöd för vård av plantbestånd och ungskog är skyldig att i fem år efter det att allt stöd för åtgärden har betalats ut se till att det område som åtgärden har omfattat vårdas och underhålls. En enskild markägare som har fått stöd för vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen, hyggesbränning eller lämnande av skyddszoner är skyldig att i tio år efter det att allt stöd för åtgärden har betalats ut se till att det område eller den skogsväg som åtgärden har omfattat vårdas och underhålls. En enskild markägare som har fått stöd för restaurering av myrar och naturvård av lundar är skyldig att i tio år efter slutbetalningen av det stöd som har betalats ut för genomförande av arbetet se till att det område som åtgärden omfattar underhålls. Om resultatet för restaurering av en myr eller naturvård av en lund har uppnåtts, är vård- och underhållsskyldigheten i kraft ännu tre år efter det att stödet betalades ut på basis av uppnående av resultatet. Ett område som underhållet gäller får inte börja användas så att användningen av området för skogsbruksändamål väsentligt förhindras. Avvikelse från det kravet får göras, om vård- och underhållsskyldigheten hör

samman med stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar. I sådana fall får det område som underhållet gäller inte tas i bruk för annan markanvändning.

Till vård- och underhållsskyldigheten hör

1) i fråga om stöd för vård av plantbestånd och ungskog, att det sörs för skogsbeståndets fortsatta utveckling så att det inte finns behov att bevilja objektet stöd för vård av plantbestånd och ungskog innan fem år har förflutit från slutbetalningen av det beviljade stödet,

2) i fråga om stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, att de anordningar och konstruktioner som har byggts hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål,

3) i fråga om stöd för grundlig förbättring av en enskild väg, att det på enskilda vägar och särskilda upplagsplatser sörs för behövlig grusning, reparation av trummor och broar samt öppning av tilltäppta diken och andra arbeten som vägunderhållet förutsätter,

4) i fråga om stöd för vård av skogsnaturen, att anordningar och konstruktioner som byggts på vådområdet hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål,

5) i fråga om hyggesbränning, att naturvårdsträd som bränts inte avlägsnas,

6) i fråga om stöd för restaurering av myrar, att det på den restaurerade myren inte grävs nya diken eller utförs istandsättning av diken och att de anordningar och konstruktioner som har byggts på området hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål och att det avdunstande trädbeståndet hålls vid volymen som främjar restaureringen.

Till vård- och underhållsskyldigheten i samband med stöd för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vård av skogsnaturen och hyggesbränning hör att den enskilda markägaren i det område där åtgärden genomförs inte utför föryngringsavverkningar eller avverkningar som inte är ändamålsenliga med tanke på skogsodling under den i 1 mom. avsedda tidsperiod som börjar löpa från slutbetalningen av stödet. Till vård- och underhållsskyldigheten i samband med stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar hör att den enskilda markägaren i det område där åtgärden genomförs inte utför föryngringsavverkningar eller sådana avverkningar eller vårdåtgärder som inte är ändamålsenliga med tanke på målen för det arbetsslag som finansieras eller som inte behövs för främjande av mångfalden under den i 1 mom. avsedda tidsperiod som börjar löpa från slutbetalningen av stödet. En föryngringsavverkning får göras endast när objektet drabbats av en sådan naturkatastrof som kräver föryngringsavverkning. Till vård- och underhållsskyldigheten i samband med stödet för lämnande av skyddszoner hör att det på den skyddszon för vilket det beviljats stöd inte får utföras jordbearbetning, istandsättning av diken eller nydikning eller användas gödselmedel, bekämpningsmedel eller andra kemikalier under den i 1 mom. avsedda tidsperiod som börjar löpa från slutbetalningen av stödet.

46 §

Återkrav av vissa stöd

Stödet eller en del av det återkrävs av stödmottagaren, om inte något annat föreskrivs nedan i denna paragraf. Stöd som har beviljats för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen, hyggesbränning, lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar återkrävs av den nya enskilda markägare som har försummat vård- och underhållsskyldigheten. Stöd som har beviljats för grundlig förbättring av en enskild väg återkrävs också av den nya enskilda markägare som inte har iakttagit skyldigheten att tillåta att vägen används för rekreation. Miljöstöd återkrävs av den enskilda markägare som inte har iakttagit de skyldigheter som hänför sig till miljöstödsavtalet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 25 d § tillämpas första gången på sådana ansökningsomgångar för projekt som har inletts efter ikraftträdandet av denna lag.

Stöd som hänför sig till lämnande av en större andel lövträd än i snitt vid vårdarbete som gäller plantbestånd och ungskog och stöd för lämnande av skyddszoner kan sökas från och med den 1 januari 2027.

Stöd som hänför sig till lämnande av en större andel lövträd än i snitt vid vårdarbete som gäller plantbestånd och ungskog ska betalas ut senast den 31 december 2032. Övriga stöd som beviljats med stöd av denna lag ska betalas ut senast den 31 december 2041.

Stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar kan inte beviljas med stöd av denna lag, om det för samma objekt har beviljats finansiering för andra arbeten eller åtgärder eller miljöstödsavtal med stöd av den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015).

Helsingfors den 22 september 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah

Lag

om ändring av lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket (71/2023) 5 § 4 mom., 8 § 1 mom., 10 § 1 mom., 13 § 1 och 4 mom., 33 § 1 mom., 40 § 1–3 mom. och 46 § 1 mom.,
av dem 5 § 4 mom. och 33 § 1 mom., sådana de lyder i lag 1129/2023 samt 10 § 1 mom., 40 § 1 och 2 mom. och 46 § 1 mom. sådana de lyder i lag 711/2024, och
fogas till lagen nya 11 a, 16 a och 23 a §, ett nytt 4 a kap. och nya 25 a–25 d § samt till 35 § nya 3 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

5 §

Iakttagande av vissa regler om statligt stöd

Stöd för vård av plantbestånd och ungskog beviljas som stöd av mindre betydelse enligt den EU-rättsakt som gäller vid tidpunkten i fråga och som kan tillämpas på stöd av mindre betydelse inom skogsbruket. Det som föreskrivs i 1–3 mom. gäller dock inte stöd för vård av plantbestånd och ungskog. Den EU-rättsakt som avses ovan anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 §

Annat offentligt stöd

Ett villkor för att stöd enligt denna lag ska beviljas är att det för det arbete eller den åtgärd som ska finansieras inte har beviljats andra förmåner av offentliga medel. Ett villkor för beviljande av miljöstöd samt stöd för vård av skogsnaturen *och* hyggesbränning är dessutom att det för objektet i fråga inte med stöd av naturvårdslagstiftningen har finansierats åtgärder med statliga medel under de senaste fem åren före ansökan.

Föreslagen lydelse

5 §

Iakttagande av vissa regler om statligt stöd

Stöd för vård av plantbestånd och ungskog, *lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar* beviljas som stöd av mindre betydelse enligt den EU-rättsakt som gäller vid tidpunkten i fråga och som kan tillämpas på stöd av mindre betydelse inom skogsbruket. *Vad* som föreskrivs i 1–3 mom. gäller dock inte stöd *som nämns i detta moment*. Den EU-rättsakt som avses ovan anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 §

Annat offentligt stöd

Ett villkor för att stöd enligt denna lag ska beviljas är att det för det arbete eller den åtgärd som ska finansieras inte har beviljats andra förmåner av offentliga medel. Ett villkor för beviljande av miljöstöd samt stöd för vård av skogsnaturen, hyggesbränning, *lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar* är dessutom att det för objektet i fråga inte med stöd av naturvårdslagstiftningen har finansierats åtgärder med statliga medel under de senaste fem åren före ansökan.

10 §

Verkställighetsplan, anmälan om verkställande och plan för vård av torvmarksskog

För beviljande av stöd för vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen och hyggesbränning enligt denna lag förutsätts en verkställighetsplan som godkänts av skogscentralen. En verkställighetsplan för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog ska basera sig på en tidigare upprättad plan för vård av torvmarksskog som har finansierats med stöd av denna lag. Efter att ovannämnda arbeten i skogen och planen för vård av torvmarksskog har slutförts ska en anmälan om verkställande lämnas till skogscentralen inom den tid som skogscentralen bestämmer. Dessutom ska det om utförande av åtgärder som gäller vård av plantbestånd och ungskog ges in en anmälan om verkställande till skogscentralen i samband med ansökan om stöd.

(ny)

10 §

Verkställighetsplan, anmälan om verkställande och plan för vård av torvmarksskog

För beviljande av stöd för vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen, hyggesbränning, lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar enligt denna lag förutsätts en verkställighetsplan som godkänts av skogscentralen. En verkställighetsplan för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog ska basera sig på en tidigare upprättad plan för vård av torvmarksskog som har finansierats med stöd av denna lag. Efter att ovannämnda arbeten i skogen och planen för vård av torvmarksskog har slutförts ska en anmälan om verkställande lämnas till skogscentralen inom den tid som skogscentralen bestämmer. Dessutom ska det om utförande av åtgärder som gäller vård av plantbestånd och ungskog ges in en anmälan om verkställande till skogscentralen i samband med ansökan om stöd.

11 a §

Stödets storlek och användning av medel inom ramen för anbudsförfarandet

Beloppet av stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar bestäms utifrån det stödbelopp som enligt stödansökan behövs för genomförande av projektet. I det behövliga stödbeloppet ingår därmed också stöd för verkställighetsplanen och de inkomster som stödmottagaren eventuellt får genom vidtagandet av de åtgärder som ska

Gällande lydelse

2 kap. Ekologiska stöd och stöd som främjar skogarnas tillväxt

13 §

Vård av plantbestånd och ungskog

Stöd kan beviljas för tidig slyröjning i plantbestånd, gallring av plantbestånd och ungskog samt avlägsnande och gallring av låg skärm. Ett villkor för att stöd ska beviljas är att åtgärden inte är kommersiellt lönsam. Dessutom kan stöd beviljas för hopsamling av klenträäd i samband med dessa arbeten.

Närmare bestämmelser om minimiarealen för objekt där vård av plantbestånd och ungskog utförs, om avlägsnandet av trädbestånd från objektet, om de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medellängd och trädbestånd som blir kvar att växa, om konstaterande av utförd vård av plantbestånd eller ungskog och om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

finansieras dras inte av från det behövliga stödbeloppet.

Vid en ansökningsomgång för projekt som gäller lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar kan högst 80 procent av det sammanlagda beloppet av de stöd som söks för varje arbetsslag godkännas, dock högst det anslagsbelopp för arbetsslaget i fråga som angetts i utlysningen av stödet.

Stödbeloppet för restaurering av myrar och naturvård av lundar är 100 procent av det stödbelopp som avses i 1 mom., om resultatet för restaureringen och naturvården uppnås. Om resultatet inte uppnås uppgår stödet till 80 procent av stödbeloppet.

2 kap.

Ekologiska stöd och stöd som främjar skogarnas tillväxt

13 §

Vård av plantbestånd och ungskog

Stöd kan beviljas för tidig slyröjning i plantbestånd, gallring av plantbestånd och ungskog samt avlägsnande och gallring av låg skärm. Ett villkor för att stöd ska beviljas är att åtgärden inte är kommersiellt lönsam. Dessutom kan stöd beviljas för hopsamling av klenträäd i samband med dessa arbeten. *Likaså kan stöd beviljas på den grunden att objektet efter vårdarbetet har en större andel lövträäd än genomsnittet för det totala trädbeståndet.*

Närmare bestämmelser om minimiarealen för objekt där vård av plantbestånd och ungskog utförs, om avlägsnandet av trädbestånd från objektet, om de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medellängd och trädbestånd som blir kvar att växa, om konstaterande av utförd vård av plantbestånd eller ungskog, *om lämnande av en större andel lövträäd än i snitt* och om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(ny)

16 a §

Begränsningar för beviljande av vissa stöd

Stöd för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, en plan för vård av torvmarksskog, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog beviljas inte om samma objekt har beviljats finansiering ur statliga medel för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar.

4 kap.

4 kap.

Bevarande av skogarnas biologiska mångfald och vård av skogsnaturen

Bevarande av skogarnas biologiska mångfald och vård av skogsnaturen

(ny)

23 a §

Begränsningar för beviljande av vissa stöd

Miljöstödvård och stöd för vård av skogsnaturen och för hyggesbränning beviljas inte om samma objekt har beviljats finansiering ur statliga medel för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar.

(ny)

4 a kap.

Vissa försöksprojekt

23 b §

Lämnande av skyddszoner

Stöd kan beviljas inom landskapen Egentliga Finland, Norra Karelen och Kajanaland för skyddszoner som lämnas vid stranden av strömmande vatten vid föryngringsavverkning.

*Förutsättningar för beviljande av stöd är att
1) området för föryngringsavverkningen är beläget i ett område som är särskilt känsligt med tanke på vattenvården eller att lämnandet*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

av en skyddszon skyddar betydande naturvärden,

2) objektets topografi, jordart och andra särdrag har beaktats vid planeringen och anläggandet av skyddszonen,

3) skyddszonen uppfyller kraven på minimi- och maximibredd; undantag får göras till vissa delar från förutsättningen om maximibredd om det är nödvändigt på grund av de särdrag som anges i 2 punkten eller om man genom det skyddar hotade arter,

4) i skyddszonen vidtas endast åtgärder för att främja mångfalden.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om områden som är känsliga med tanke på vattenvärden, naturvärden som ska skyddas, maximi- och minimibredd för skyddszoner samt om övriga förutsättningar för beviljande av stöd enligt denna paragraf utfärdas genom förordning av statsrådet.

(ny)

23 c §

Restaurering av myrar

Stöd kan beviljas för restaurering av myrar.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) det myrområde som ska restaureras är en sådan livsmiljö som avses i bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1991 om restaurering av natur och om ändring av förordning (EU) 2022/869, nedan **förordningen om restaurering av natur**, och som inte är i ett sådant gott tillstånd som avses i artikel 3.4 i den förordningen,

2) restaureringsåtgärdernas verkningsområde utgör ett enhetligt område,

3) restaureringsåtgärdernas verkningsområde uppfyller kravet på minimiareal.

Stöd beviljas inte om det kan bedömas att myren inte kan restaureras genom de planerade åtgärderna eller om genomförandet av de planerade åtgärderna orsakar mera skada än nytta med tanke på naturvärdena.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Resultatet av restaureringen av en myr bedöms på basis av poängsättning. Vid poängsättningen för restaurering av myrar bedöms det hur väl ledningen av vatten till det restaurerade området har lyckats, huruvida de tilltäckta dikena är täta och hur väl kärrvegetationen har återhämtat sig. Resultatet ska anses ha uppnåtts om objektet har uppnått det minimipoängantal som beräknas i enlighet med bedömningskriterierna.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om minimiarealen för verkningsområdet för restaureringsåtgärderna för myrar, om den poängsättning som används för att bedöma uppnåendet av resultatet för restaureringen av en myr och det minimipoängantal på basis av vilket resultatet kan anses ha uppnåtts, samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

(ny)

23 d §

Naturvård av lundar

Stöd kan beviljas för naturvård av lundar.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) det område som ska vårdas är en lund som är en sådan livsmiljö som avses i bilaga 1 till förordningen om restaurering av natur och som inte är i ett sådant gott tillstånd som avses i artikel 3.4 i den förordningen,

2) objektet har behov av vård,

3) objektet uppfyller kravet på minimiareal.

Stöd beviljas inte om det kan bedömas att genomförandet av de planerade åtgärderna orsakar mera skada än nytta med tanke på naturvärdena.

Resultatet av naturvården av en lund bedöms på basis av poängsättning. I poängsättningen för naturvård av lundar bedöms förekomsten av invasiva främmande arter, trädbeståndets struktur, mängden död ved och lundvegetationens återhämtning. Resultatet ska anses ha uppnåtts om objektet

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

har uppnått minimipoängantalet beräknat i enlighet med bedömningskriterierna.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om minimiarealen för naturvårdsobjekt i lundar, om den poängsättning som används för att bedöma uppnåendet av resultatet för naturvårdsobjekt i lundar och det minimipoängantal på basis av vilka resultatet kan anses ha uppnåtts, samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

(ny)

25 a §

Ansökningsomgång för projekt i samband med anbudsförfarande

Skogscentralen väljer vilka av de ansökningar som gäller lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar som ska finansieras utifrån en ansökningsomgång för projekt och ett anbudsförfarande. Det kan genomföras högst två ansökningsomgångar per arbetslag om året. Bestämmelser om informering om ansökningsomgången finns i 25 § 2 mom.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. söks stöd för restaurering av myrar i två faser. I den första fasen ska det maximala stödbelopp som behövs anges i ansökan och till det ska fogas en plan som innehåller de uppgifter som behövs för poängsättning av ansökan. I den andra fasen ska en verkställighetsplan fogas till ansökan. I den andra fasen får skogscentralen beakta ny utredning, om de totala poängen för urvalskriterierna för projektet inte sjunker. Det stödbelopp som söks i den andra fasen får inte höjas.

(ny)

25 b §

Urvalskriterier för anbudsförfarandet

Urvalskriterierna för projekt som gäller lämnande av skyddszoner ska gälla

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1) längden på den strandlinje som omfattas av skyddszonen,

2) det levande trädbeståndets storlek i skyddszonen,

3) mängden död ved i skyddszonen,

4) hur stor andel volymen av lövträdsbeståndet i skyddszonen utgör,

5) hur enhetlig skyddszonen är,

6) diken i skyddszonen, och

7) naturvärden.

Urvalskriterierna för projekt som gäller restaurering av myrar ska gälla

1) hur stor andel restaureringsåtgärdernas verkningsområde utgör av hela myrens areal,

2) huruvida restaureringsåtgärdernas verkningsområde är anslutet till ett skyddsområde eller till ett odikat myrområde,

3) den huvudsakliga typen av myr på restaureringsåtgärdernas verkningsområde,

4) antalet lägenheter som deltar i restaureringen,

5) hur stor andel arealen av restaureringens verkningsområde utgör av hela avrinningsområdet, och

6) förekomsten av källor och av myrtyperna mادkärr och rikkärr.

Urvalskriterierna för projekt som gäller naturvård av lundar ska hänföra sig till den ekologiska kvaliteten och vårdbehovet hos objektet. Ett av urvalskriterierna när det gäller den ekologiska kvaliteten är huruvida objektet är anslutet till ett artmässigt värdefullt lundobjekt. När det gäller lundar som är under 40 år används som urvalskriterium för den ekologiska kvaliteten dessutom andelen lövträd och antalet trädarter. I lundar som är över 40 år används följande urvalskriterium för den ekologiska kvaliteten:

1) åldern på det dominerande trädbeståndet,

2) mängden grova träd,

3) mängden ädla lövträd,

4) mängden dött trädbestånd,

5) andelen lövträd, och

6) trädbeståndets struktur.

Närmare bestämmelser om poängsättningen av urvalskriterierna för ansökningar som gäller lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse
naturvård av lundar utfärdas genom
förordning av statsrådet.

(ny)

25 c §

Val av ansökningar i anbudsförfarandet

I anbudsförfarandet godkänns de ansökningar som fått det lägsta jämförelsetalet. Skogscentralen avgör genom lottning i vilken ordning ansökningar som har fått samma jämförelsetal läggs.

Bestämmelser om beräkningen av jämförelsetalet utfärdas genom förordning av statsrådet.

(ny)

25 d §

***Komplettering av handlingar och
offentlighet i ansökningsomgångar för
projekt***

Skogscentralen får inte beakta sådan utredning som har lämnats in efter tidsfristen för ansökan och som är av betydelse för poängsättningen av urvalskriterierna i ansökningarna eller i övrigt när det gäller valet av åtgärder som ska finansieras, om inte det är fråga om ny utredning enligt 25 a § 2 mom.

Bestämmelser om handlingarnas offentlighet finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Ansökningshandlingarna från ansökningsomgångarna blir dock offentliga först när skogscentralen har fattat beslut om vilka projekt som ska finansieras. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 11 § 1 mom. i den lagen har en part inte rätt att få uppgifter om företagshemligheter som ingår i ansökningshandlingarna för någon annan som deltagit i ansökningsomgången.

33 §

*Förpliktelser som följer av Europeiska
unionens lagstiftning vid stödbeslut*

33 §

*Förpliktelser som följer av Europeiska
unionens lagstiftning vid stödbeslut*

Gällande lydelse

Utöver vad som föreskrivs i den EU-rättsakt som avses i 5 § 4 mom. om de uppgifter som ska anges i stödbeslut om stöd av mindre betydelse, ska det av beslut om stöd för vård av plantbestånd och ungskog framgå att stöd som strider mot rättsakten i fråga återkrävs.

35 §

Vissa beslut om stödbelopp

(ny)

40 §

Vård- och underhållsskyldighet

En enskild markägare som har fått stöd för vård av plantbestånd och ungskog är skyldig att i fem år efter det att allt stöd för åtgärden har betalats ut se till att det område som åtgärden har omfattat vårdas och underhålls. En enskild markägare som har fått stöd för vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen eller hyggesbränning är skyldig att i tio år efter det att allt stöd för åtgärden har betalats ut se till att det område eller den enskilda väg som åtgärden har omfattat vårdas och underhålls. Ett område som underhållet gäller får inte börja användas så att användningen av

Föreslagen lydelse

Utöver vad som föreskrivs i den EU-rättsakt som avses i 5 § 4 mom. om de uppgifter som ska anges i stödbeslut om stöd av mindre betydelse, ska det av beslut om stöd för vård av plantbestånd och ungskog, *lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar* framgå att stöd som strider mot rättsakten i fråga återkrävs.

35 §

Vissa beslut om stödbelopp

Skogscentralen ska utöver det beslut som avses i 11 § i statsunderstödslagen också skilt besluta om huruvida stöd för restaurering av myrar och naturvård av lundar också betalas på basis av uppnående av resultatet. Beslutet fattas efter det att en anmälan om att resultatet har uppnåtts har lämnats till skogscentralen inom en av centralen utsatt tid.

Bestämmelser om innehållet i den anmälan som avses i 3 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

40 §

Vård- och underhållsskyldighet

En enskild markägare som har fått stöd för vård av plantbestånd och ungskog är skyldig att i fem år efter det att allt stöd för åtgärden har betalats ut se till att det område som åtgärden har omfattat vårdas och underhålls. En enskild markägare som har fått stöd för vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen, hyggesbränning *eller lämnande av skyddszoner* är skyldig att i tio år efter det att allt stöd för åtgärden har betalats ut se till att det område eller den *skogsväg* som åtgärden har omfattat vårdas och underhålls. *En enskild markägare som har fått stöd för restaurering av myrar och naturvård av lundar är skyldig*

Gällande lydelse

området för skogsbruksändamål väsentligt förhindras.

Till vård- och underhållsskyldigheten hör

1) i fråga om stöd för vård av plantbestånd och ungskog, att det sörs för skogsbeståndets fortsatta utveckling så att det inte finns behov att bevilja objektet stöd för vård av plantbestånd och ungskog förrän fem år har förflutit från slutbetalningen av det beviljade stödet,

2) i fråga om stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, att de anordningar och konstruktioner som har byggts hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål,

3) i fråga om stöd för grundlig förbättring av en enskild väg, att det på enskilda vägar och särskilda upplagsplatser sörs för behövlig grusning, reparation av trummor och broar samt öppning av tilltäppta diken och andra arbeten som vägunderhållet förutsätter,

4) i fråga om stöd för vård av skogsnaturen, att anordningar och konstruktioner som byggts på vårdområdet hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål,

5) i fråga om hyggesbränning, att naturvårdsträd som bränts inte avlägsnas.

Föreslagen lydelse

att i tio år efter slutbetalningen av det stöd som har betalats ut för genomförande av arbetet se till att det område som åtgärden omfattar underhålls. Om resultatet för restaurering av en myr eller naturvård av en lund har uppnåtts, är vård- och underhållsskyldigheten i kraft ännu tre år efter det att stödet betalades ut på basis av uppnående av resultatet. Ett område som underhållet gäller får inte börja användas så att användningen av området för skogsbruksändamål väsentligt förhindras. Avvikelse från det kravet får göras, om vård- och underhållsskyldigheten hör samman med stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar eller naturvård av lundar. I sådana fall får det område som underhållet gäller inte tas i bruk för annan markanvändning.

Till vård- och underhållsskyldigheten hör

1) i fråga om stöd för vård av plantbestånd och ungskog, att det sörs för skogsbeståndets fortsatta utveckling så att det inte finns behov att bevilja objektet stöd för vård av plantbestånd och ungskog innan fem år har förflutit från slutbetalningen av det beviljade stödet,

2) i fråga om stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, att de anordningar och konstruktioner som har byggts hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål,

3) i fråga om stöd för grundlig förbättring av en enskild väg, att det på enskilda vägar och särskilda upplagsplatser sörs för behövlig grusning, reparation av trummor och broar samt öppning av tilltäppta diken och andra arbeten som vägunderhållet förutsätter,

4) i fråga om stöd för vård av skogsnaturen, att anordningar och konstruktioner som byggts på vårdområdet hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål,

5) i fråga om hyggesbränning, att naturvårdsträd som bränts inte avlägsnas,

6) i fråga om stöd för restaurering av myrar, att det på den restaurerade myren inte grävs nya diken eller utförs istandsättning av diken och att de anordningar och konstruktioner som har byggts på området hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål och att det

Gällande lydelse

Till vård- och underhållsskyldigheten i samband med stöd för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vård av skogsnaturen och hyggesbränning hör att den enskilda markägaren i det område som åtgärden gäller inte utför föryngringsavverkningar eller avverkningar som inte är ändamålsenliga med tanke på skogsodling under en i 1 mom. avsedd tidsperiod på fem eller tio år från slutbetalningen av stödet. En föryngringsavverkning får göras endast när objektet drabbats av en sådan naturkatastrof som kräver föryngringsavverkning.

46 §

Återkrav av vissa stöd

Stödet eller en del av det återkrävs av stödmottagaren, om inte något annat föreskrivs nedan i denna paragraf. Stöd som har beviljats för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig

Föreslagen lydelse

avdunstande trädbeståndet hålls vid volymen som främjar restaureringen.

Till vård- och underhållsskyldigheten i samband med stöd för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vård av skogsnaturen och hyggesbränning hör att den enskilda markägaren i det område där åtgärden genomförs inte utför föryngringsavverkningar eller avverkningar som inte är ändamålsenliga med tanke på skogsodling under den i 1 mom. avsedda tidsperiod som börjar löpa från slutbetalningen av stödet. Till vård- och underhållsskyldigheten i samband med stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrар och naturvård av lundar hör att den enskilda markägaren i det område där åtgärden genomförs inte utför föryngringsavverkningar eller sådana avverkningar eller vårdåtgärder som inte är ändamålsenliga med tanke på målen för det arbetsslag som finansieras eller som inte behövs för främjande av mångfalden under den i 1 mom. avsedda tidsperiod som börjar löpa från slutbetalningen av stödet. En föryngringsavverkning får göras endast när objektet drabbats av en sådan naturkatastrof som kräver föryngringsavverkning. Till vård- och underhållsskyldigheten i samband med stödet för lämnande av skyddszoner hör att det på den skyddszon för vilket det beviljats stöd inte får utföras jordbearbetning, iståndsättning av diken eller nydikning eller användas gödselmedel, bekämpningsmedel eller andra kemikalier under den i 1 mom. avsedda tidsperiod som börjar löpa från slutbetalningen av stödet.

46 §

Återkrav av vissa stöd

Stödet eller en del av det återkrävs av stödmottagaren, om inte något annat föreskrivs nedan i denna paragraf. Stöd som har beviljats för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, grundlig

Gällande lydelse

förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen *eller* hyggesbränning återkrävs av en ny enskild markägare som har försummat vård- och underhållsskyldigheten. Stöd som har beviljats för grundlig förbättring av en enskild väg återkrävs också av en ny enskild markägare som inte har iakttagit skyldigheten att tillåta att vägen används för rekreation. Miljöstöd återkrävs av en enskild markägare som inte har iakttagit de skyldigheter som hänför sig till miljöstödsavtalet.

Föreslagen lydelse

förbättring av en enskild väg, vård av skogsnaturen, hyggesbränning, *lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar* återkrävs av den nya enskilda markägare som har försummat vård- och underhållsskyldigheten. Stöd som har beviljats för grundlig förbättring av en enskild väg återkrävs också av den nya enskilda markägare som inte har iakttagit skyldigheten att tillåta att vägen används för rekreation. Miljöstöd återkrävs av den enskilda markägare som inte har iakttagit de skyldigheter som hänför sig till miljöstödsavtalet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 25 d § tillämpas första gången på sådana ansökningsomgångar för projekt som har inletts efter ikraftträdandet av denna lag.

Stöd som hänför sig till lämnande av en större andel lövträd än i snitt vid vårdarbete som gäller plantbestånd och ungskog och stöd för lämnande av skyddszoner kan sökas från och med den 1 januari 2027.

Stöd som hänför sig till lämnande av en större andel lövträd än i snitt vid vårdarbete som gäller plantbestånd och ungskog ska betalas ut senast den 31 december 2032. Övriga stöd som beviljats med stöd av denna lag ska betalas ut senast den 31 december 2041.

Stöd för lämnande av skyddszoner, restaurering av myrar och naturvård av lundar kan inte beviljas med stöd av denna lag, om det för samma objekt har beviljats finansiering för andra arbeten eller åtgärder eller miljöstödsavtal med stöd av den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015).

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket

I enlighet med statsrådets beslut
ändras i statsrådets förordning om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket (1021/2023) 8 §, sådan den lyder i förordning 871/2024, och
fogas till förordningen en ny 7 a § och ett nytt 6 a kap. samt nya bilagor 1–6 som följer:

7 a §

Andel lövträd efter behandling

Efter vård av plantbestånd och ungskog anses objektet ha en större andel lövträd än i snitt för det totala trädbeståndet, om det på frisk mo eller mo som är ännu mer näringsrik än det eller på torvmark som motsvarar dessa finns ett lövträdsbestånd som utgör minst 30 procent av stamantalet för det trädbestånd som odlas och om det på torr mo eller mo som är ännu kargare än det eller på torvmark som motsvarar dessa finns ett lövträdsbestånd som utgör 15 procent av stamantalet för det trädbestånd som odlas.

8 §

Stödbeloppet för vård av plantbestånd och ungskog

Stödet för vård av plantbestånd och ungskog är 180 euro per hektar. Om det på ett objekt i södra eller mellersta delen av Finland i samband med vård av plantbestånd och ungskog samlas ihop minst 35 kubikmeter fast mått klenträd per hektar och i norra delen av Finland minst 25 kubikmeter fast mått klenträd per hektar, är stödet dock 230 euro per hektar. Villkoret för det höjda stödet är att klenträd samlas ihop från alla figurer i hopsamlingsområdet och då i huvudsak jämnt.

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. höjs stödet för vård av plantbestånd och ungskog med 20 euro per hektar om objektet också uppfyller de i 7 a § angivna kraven som gäller lövträdsbeståndet.

6 a kap.

Vissa försöksprojekt

30 a §

Urvalsförfarande i ansökningsomgångar för försöksprojekt

Jämförelsen av ansökningarna baserar sig på ett jämförelsetal som fås genom att det i stödansökan angivna stödbeloppet som behövs för att genomföra projektet divideras med poängen för urvalskriterierna.

30 b §

Skyddszon

Vid föryngringsavverkning ska en skyddszon lämnas på markområden som gränsar till strömmande vatten. Förutsättningen för beviljande av stöd om att föryngringsytan ska vara belägen på ett område som är särskilt känsligt med tanke på vattenvården eller att man genom skyddszonen skyddar betydande naturvärden bedöms utifrån miljöförvaltningens informationsmaterial om laxbestånden i strömmande vatten.

Skyddszonen ska vara minst 30 meter, men dock högst 50 meter, bred, om det inte är fråga om ett undantag enligt 23 b § 2 mom. 3 punkten i incitamentssystemslagen.

30 c §

Urvalskriterier för projekt som gäller lämnande av skyddszoner

Projekt som gäller lämnande av skyddszon får poäng för urvalskriterierna i enlighet med bilaga 1.

30 d §

Myrar som ska restaureras

Arealen för ett verkningsområde för restaureringsåtgärderna för en myr ska vara minst två hektar.

30 e §

Urvalskriterier för projekt som gäller stöd för restaurering av myrar

Projekt som gäller restaurering av myrar får poäng för urvalskriterierna i enlighet med bilaga 2.

30 f §

Objekt för naturvård av lundar

Arealen för naturvårdsobjekt i lundar ska vara minst 0,5 hektar.

30 g §

Urvalskriterier för projekt för naturvård av lundar

Poängsättningen för projekt för naturvård av lundar utgörs av produkten av objektets ekologiska kvalitet och vårdbehov.

Projekt som gäller naturvård av lundar får poäng för urvalskriterierna för ekologisk kvalitet i enlighet med bilaga 3.

Projekt som gäller naturvård av lundar får poäng för urvalskriterierna för vårdbehov i enlighet med bilaga 4.

30 h §

Bedömning av uppnående av resultat när det gäller vissa stöd

Resultatet för restaureringen av en myr anses ha uppnåtts om projektet får minst tre poäng för genomförandet. När det gäller uppnående av resultatet för restaurering av myrar får man poäng i enlighet med bilaga 5.

Resultatet för naturvården av en lund anses ha uppnåtts om projektet får minst fyra poäng för genomförandet. När det gäller uppnående av resultatet för naturvård av lundar får man poäng i enlighet med bilaga 6.

Denna förordning träder i kraft den 20 _____.

Bilagor till utkastet till förordning

Bilaga 1

Urvalskriterierna för projekt som gäller lämnande av skyddszoner samt poängsättningen av kriterierna

Urvalskriterium	Poäng		
	1	2	3
Längden på den strandlinje som omfattas av skyddszonen (m)	<100	100–300	>300
Det levande trädbeståndets storlek i skyddszonen (m ³ /ha)	<100	100–300	>300
Mängden död ved över 10 cm inom skyddszonen ¹ (m ³ /ha)	5–10	11–20	>21
Hur stor andel lövträdsbeståndets volym utgör av den totala volymen av trädbeståndet i skyddszonen (%)	<20	21–50	>50
Skyddszonens enhetlighet	-	Skyddszonen sträcker sig enhetlig fram till en grannlägenhets område	-
Diken inom skyddszonen	-	-	I skyddszonen finns inga diken som rinner ut i strömmande vatten
Naturvärden	-	Det är fråga om en källbäck och belastningen mellan bäckens källa och skyddszonsobjektet är låg.	Det är fråga om en källbäck och belastningen mellan bäckens källa och skyddszonsobjektet är låg, och inga diken har letts in i bäcken.

¹ I mängden död ved beaktas inte stubbar eller sådana träd som omfattas av skyldigheten att avlägsna träd enligt lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013).

Bilaga 2

Urvalskriterierna för projekt som gäller stöd för restaurering av myrar samt poängsättningen av kriterierna

Urvalskriterium	Poäng			
	1	2	3	4
Hur stor andel restaureringsåtgärdernas verkningsområde utgör av hela myrens areal (%)	<25	25–50	51–75	>75
Huruvida restaureringsåtgärdernas verkningsområde är anslutet till ett skyddsområde eller till ett odikat myrområde	-	Det område som ska restaureras gränsar till ett odikat myrområde eller skyddsområde	Det område som ska restaureras gränsar till ett odikat myrområde inom ett skyddsområde	-
De huvudsakliga typerna av myr på restaureringsåtgärdernas verkningsområde: poängen viktas på basis av arealerna för huvudtyperna ²	Tallmyr och trädlös myr	-	Skogskärr och rikkärr	-
Antal lägenheter som deltar i restaureringen	≤3	4–10	>10	-
Hur stor andel arealen av restaureringens verkningsområde utgör av hela avrinningsområdet (%)	<25	25–50	51–75	>75
Förekomst av källor och av myrtyperna madkärr och rikkärr	På restaureringsåtgärdernas verkningsområde förekommer källor, madkärr och rikkärr	-	-	-

² Viktningen av de huvudsakliga typerna av myr på restaureringsåtgärdernas verkningsområde beräknas med hjälp av formeln (tallmyr hektar * 1 + trädlös myr hektar * 1 + skogskärr hektar * 3 + rikkärr hektar * 3) / (tallmyr hektar + trädlös myr hektar + skogskärr hektar + rikkärr hektar)

Bilaga 3

Urvalskriterierna för den ekologiska kvaliteten hos projekt som gäller stöd för naturvård av lundar samt poängsättningen av kriterierna:

Ekologisk kvalitet	Poäng		
	1	2	3
Skogar över 40 år			
Det dominerande trädbeståndets ålder (år)	-	40–79	≥80
Grova träd ≥ 30 cm (antal/ha) södra och mellersta delen av Finland ³	<25	25–49	≥50
norra delen av Finland ³	<12	12–24	≥25
Ädla lövträd ≥20 cm (antal/ha)	1–4	5–19	≥20
Dött trädbestånd ≥10 cm ⁴ (m ³ /ha)			
torra lundar	1–4	5–9	≥10
friska och fuktiga lundar	1–9	10–19	≥20
Andel lövträd (%)	<30	30–59	≥60
Trädbeståndets struktur	Jämnåldrig eller tvååldrig	Flerskiktad och varierande rumslig fördelning	Tydligt varierande ålder, flerskiktad, varierande rumslig fördelning
Placering	Ligger mindre än 1 km från ett sådant bördigt mindre landområde som avses i 10 § 2 mom. 3 punkten skogslagen (1093/1996), från en sådan naturtyp som avses i 64 § i naturvårdslagen (9/2023) eller från ett skyddsområde för lundar	-	-

³ Södra, mellersta och norra delen av Finland definieras i statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog (1308/2013).

⁴ I mängden död ved beaktas inte stubbar eller sådana träd som omfattas av skyldigheten att avlägsna träd enligt lagen om bekämpning av skogsskador.

Ekologisk kvalitet	Poäng		
	1	2	3
Skogar under 40 år			
Andel lövträd (%)	<30	30–59	≥60
Antal trädarter ⁵	<3	3–5	≥6
Placering	Ligger mindre än 1 km från ett sådant bördigt mindre lundområde som avses i 10 § 2 mom. 3 punkten skogslagen, från en sådan naturtyp som avses i 64 § i naturvårdslagen eller från ett skyddsområde för lundar	-	-

⁵ Till antalet trädslag räknas de trädslag för vilka stamantalets andel överstiger fem procent av objektets stamantal.

Bilaga 4

Projekt som gäller stöd för naturvård av lundar får noll poäng för vårdbehov, om objektet inte har behov av vård. För vårdbehov fås ett poäng om objektet har ett vårdbehov som inte är brådskande. För vårdbehov fås två poäng om objektet har ett brådskande vårdbehov.

Bilaga 5

Poängsättning av resultatet för restaurering av myrar

Bedömningskriterium	Poäng		
	0	1	2
Huruvida ledningen av vatten från det planerade området har lyckats	Nej	Delvis	Ja
Huruvida de tilltärpta diken är täta	Vatten rinner genom de tilltärpta diken	Genom de tilltärpta diken rinner endast lite vatten, och detta har inte någon betydande inverkan på restaureringen av myren	Vatten rinner inte genom de tilltärpta diken
Hur väl kärrvegetationen återhämtat sig	Inte alls eller svagt	Delvis	Väl

Bilaga 6

Poängsättning av resultatet för naturvård av lundar

Bedömningskriterium	Poäng		
	0	1	2
Förekomst av invasiva främmande arter	På objektet finns invasiva främmande arter	På objektet finns inga invasiva främmande arter	-
Trädbeståndets struktur	Jämnåldrig eller tvååldrig	Flerskiktad och varierande rumslig fördelning	Tydligt varierande ålder, flerskiktad, varierande rumslig fördelning
Mängden död ved ⁶	Minskat	Förblivit oförändrad eller ökat med mindre än fem kubikmeter per hektar	Ökat med minst fem kubikmeter per hektar
Hur väl lundvegetationen återhämtat sig	Inte alls eller svagt	Delvis	Väl

⁶ I mängden död ved beaktas inte stubbar eller sådana träd som omfattas av skyldigheten att avlägsna träd enligt lagen om bekämpning av skogsskador.